

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

**Cu titlu de manuscris
CZU: 657.37:336.226.1(043)**

VIERU ROMAN

**PROBLEMATICI ALE CONTABILITĂȚII ȘI RAPORTĂRII
IMPOZITULUI PE VENIT**

**Specialitatea științifică: 522.02 - CONTABILITATE; AUDIT; ANALIZĂ
ECONOMICĂ**

Rezumatul tezei de doctor în științe economice

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul departamentului „Contabilitate, Audit și Analiză economică” a Academiei de Studii Economice din Moldova.

Conducător științific:

LAZARI Liliana, doctor în științe economice, conferențiar universitar, ASEM.

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctor:

1. **Președinte - NEDERIȚA Alexandru**, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar, ASEM;
2. **Conducător științific - LAZARI Liliana**, doctor în științe economice, conferențiar universitar, ASEM;
3. **Referent oficial - GRIGOROI Lilia**, doctor în științe economice, conferențiar universitar, ASEM;
4. **Referent oficial - DOLGHI Cristina**, doctor în științe economice, profesor universitar, USM;
5. **Referent oficial – GROSU Veronica**, doctor în științe economice, profesor universitar, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România;
6. **Referent oficial - GRICIUC Petru**, doctor în științe economice, Director adjunct al Serviciului Fiscal de Stat

Susținerea va avea loc la data de 24 octombrie 2025, ora 10.00, în ședința **Comisiei de susținere publică a tezei de doctor** din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, pe adresa: MD-2005, mun. Chișinău, str. G. Bănulescu-Bodoni, 59, birou 104, (blocul B).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice din Moldova, pe pagina web a ASEM (<https://irek.ase.md/xmlui/>) și pe pagina web a ANACEC (<https://www.anacec.md/>).

Rezumatul a fost expediat la 24 septembrie 2025.

Președinte al Comisiei de Susținere Publică a tezei de doctor:

doctor habilitat în științe economice,
profesor universitar

NEDERIȚA Alexandru

Conducător științific:

doctor în științe economice,
conferențiar universitar

LAZARI Liliana

Autor

VIERU Roman

© Vieru Roman, 2025

CUPRINS

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	9
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	20
BIBLIOGRAFIE	23
LISTA PUBLICAȚIILOR ȘTIINȚIFICE ALE AUTORULUI LA TEMA TEZEI.....	25
ADNOTARE.....	27
ANNOTATION	28
АННОТАЦИЯ	29

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei de cercetare și importanța problemei abordate. O țară în proces de integrare europeană, precum Republica Moldova, este nevoită să facă față unor factori interni și externi, ceea ce impune ca toate entitățile să fie informate în mod corespunzător cu privire la condițiile actuale de funcționare, în special cadrul normativ de reglementare, inclusiv sistemul fiscal, precum și nivelul de dezvoltare și aplicare a tehnologiilor moderne.

În condițiile în care modelele de afaceri ale entităților devin din ce în ce mai complexe, cadrul normativ contabil și cel fiscal trebuie să surprindă multitudinea de situații posibile și să le reglementeze cu claritate. Folosind puterea tehnologiei, profesia contabilă oferă informații care ghidează entitățile și persoanele fizice prin complexități și integrează impozitele în agenda de sustenabilitate. Privirea strategiei fiscale printr-o lentilă de sustenabilitate devine normă pentru companii. Gestiunea unei entități impune funcționarea compartimentului contabil, fie ca structură separată, fie printr-un contabil angajat sau prestator de servicii. Deseori, contabilitatea este abordată și prin prisma obligațiilor fiscale, astfel încât contabilul gestionează și aspectele de fiscalitate. Relația dintre contabilitate și fiscalitate, în special privind impozitul pe venit, este amplu tratată în literatura de specialitate, generând opinii divergente și dificultăți de aplicare a reglementărilor.

Actualitatea temei este justificată prin dinamica continuă a modificărilor legislative în domeniul contabil și fiscal, cu un ritm accelerat al schimbărilor fiscale, dificil de asimilat pentru contribuabili. Interesul cercetării este susținut de caracterul universal al impozitului pe venit, aplicabil tuturor entităților și persoanelor fizice cu activități economice, indiferent de mărime, domeniu sau regim fiscal, și cu particularități legate de utilizarea SNC sau IFRS. Tema de cercetare rămâne de actualitate datorită faptului că întotdeauna deținătorii de capital vor fi interesați să obțină profituri cât mai mari și să plătească impozite cât mai reduse.

Importanța și actualitatea cercetării științifice reiese din faptul că contabilitatea servește ca instrument principal de reflectare și aplicare a obligațiilor fiscale, prin stabilirea bazei impozabile, calculul, declararea și raportarea impozitului pe venit.

Motivația cercetării derivă din necesitatea de a identifica dificultățile legate de contabilizarea și raportarea impozitului pe venit în contextul diversificării surselor de venit și de a contribui la îmbunătățirea cadrului teoretic și aplicativ privind fiscalitatea și contabilitatea acestuia.

Profesia contabilă include, dar nu se limitează la: întocmirea, analizarea și raportarea unor informații financiare și nefinanciare relevante și reprezentate exact; rolul de partener în procesul decizional și în formularea și implementarea strategiilor organizaționale; auditarea informațiilor financiare și nefinanciare și furnizarea altor servicii de asigurare și consultanță; și întocmirea și analizarea informațiilor fiscale relevante.

În contextul decontărilor cu bugetul statului, principala problemă este reprezentată de modul de determinare a valorilor aferente acestor decontări. În acest sens se au în vedere cu prioritate reglementările Codului Fiscal și cele specifice impozitului pe venit, aplicarea acestora având la bază reglementările contabile, care, în acest sens, prezintă un grad ridicat de complexitate. Reprezentanții profesiei contabile trebuie să gestioneze aplicarea fiscalității în cadrul entității, în condițiile unei legislații în continuă schimbare. Domeniul impozitului pe venit, prin natura sa complexă, este strâns legat de contabilitate, fiind totodată primul element al sistemului de impozite și taxe de stat în Republica Moldova.

Una dintre cele mai sensibile probleme privind impozitul pe venit o constituie relația dintre contabilitate și fiscalitate, precum și tratamentul contabil aferent acestuia, conform cadrului național

(SNC) și celui internațional (IAS 12). Aceste aspecte capătă complexitate în contextul aplicării ambelor referențiale de către diverse categorii de entități, dar și în raport cu tendințele de modificare generate de procesul de integrare europeană și ajustarea legislației fiscale.

Cercetările științifice de aplicare și a metodelor de gestionare a proceselor de impozitare în condițiile dezvoltării și modernizării economice, globalizării și digitalizării, devin tot mai relevante. Specificul acestui proces, cu impact atât la nivel micro, cât și macro, justifică necesitatea aprofundării temei privind contabilitatea și raportarea impozitului pe venit. Problemele identificate și soluțiile propuse în teză contribuie la o mai bună înțelegere a fiscalității impozitului pe venit de către contabili, contribuabili și alți utilizatori de informații financiare.

Principala motivație privind alegerea acestui subiect de cercetare derivă din interesul manifestat la nivel național și internațional, din dinamica cercetărilor de specialitate și din controversele persistente care nu au condus, până în prezent, la un consens general acceptat.

Descrierea situației în domeniu și identificarea problemelor cercetării. Problematika contabilității și raportării impozitului pe venit prezintă un interes major, atât în domeniul contabil, cât și în cel fiscal, la nivel național și internațional. Aceasta reprezintă o direcție de cercetare în continuă evoluție, influențată de contextul economic, de tendințele emergente, de cerințele specifice procesului de implementare a cadrului normativ în contextul integrării europene, precum și de inovațiile digitale și integrarea inteligenței artificiale. În Republica Moldova, această problemă a fost abordată pe două direcții:

- ✓ cercetarea științifică prezentă în reviste științifice și conferințe științifice internaționale abordată în lucrările de cercetare ale autorilor Bajan M., Bucur V., Graur A., Ghedrovici O., Guțan V., Harea R., Lazari L., Nedeșta A.;

- ✓ cercetarea aplicativă prezentă în revistele practico-aplicative Contabilitate și Audit, Monitorul Fiscal FISC.md, platforma contabilșef.md, abordată prin tălmăcirile de legislație și aplicarea practică de către entități, de diferiți autori.

La nivel internațional cercetările contabilității și raportării impozitului pe venit au fost abordate de către cercetătorii din România: Apostol C., Ciumag A. și Ciumag M., Gurău M., Istrate C., Robu B-I., din alte țări: Cláudio Pais A, Cláudia Afecto Dias, Graham, John, Raedy, Jana, Shackelford, Douglas, Kiral, Ersin, Mavruk, Can, Kryeziu, Refik.

Reieșind din interesul sporit pentru cercetarea contabilității și a raportării financiare și fiscale a impozitului pe venit, în contextul crizelor suprapuse cu impact economic semnificativ și al unui mediu internațional marcat de ajustări constante la provocări sistemice, studiile privind aceste aspecte, inclusiv impozitarea echitabilă a veniturilor, rămân relativ limitate și se află în explorare.

Din punct de vedere tematic, prezenta cercetare se încadrează în domeniul contabilității, însă prin natura problematicilor analizate, teza capătă un caracter interdisciplinar, stabilind conexiuni directe cu fiscalitatea și cu alte discipline economice (management, finanțe, etc.).

Scopul cercetării constă în cercetarea problematicilor contabilității și raportării impozitului pe venit în Republica Moldova, prin examinarea relației dintre reglementările și practicile contabile și cele fiscale, cu identificarea disfuncționalităților și formularea unor direcții de armonizare, convergență și soluții în scopul creșterii transparenței financiare cu privire la impozitul pe venit.

Obiectivele cercetării: prin cercetarea științifică întreprinsă s-a urmărit scopul evidențierii problematicilor contabilității și raportării impozitului pe venit aplicat în Republica Moldova atât entităților (în funcție de modul de ținere al contabilității: în baza SNC sau IFRS, dar și în funcție de regimul fiscal aplicat: general, sau alte regimuri fiscale specifice, în funcție de mărimea entității: entități în calitate de contribuabil de TVA sau entități din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii),

cât și persoanelor fizice ce desfășoară activitate de întreprinzător, activități independente și profesionale și nu în ultimul rând al reținerilor cu impozit pe venit a veniturilor persoanelor fizice.

Totodată în cadrul cercetării au fost realizate următoarele obiective specifice și anume:

- ✓ stabilirea locului și rolului impozitului pe venit în activitatea economică a entităților și a persoanelor fizice – nivel micro, și în cadrul veniturilor bugetare și PIB – nivel macroeconomic;
- ✓ analiza detaliată a conceptelor specifice impozitului pe venit în scopul delimitării aplicării corecte de către entități și persoane fizice, dar prin interconexiunea domeniilor contabilitate - fiscalitate;
- ✓ analiza cadrului normativ fiscal actual cu privire la impozitul pe venit din RM și cel al politicilor fiscale cu privire la impozitul pe venit în UE în contextul integrării europene;
- ✓ identificarea cerințelor pentru stabilirea regimului fiscal necesar de aplicat și a tratamentelor contabile aferente impozitului pe venit;
- ✓ examinarea efectelor asupra organizării contabilității și întocmirii raportării financiare și declarației fiscale a impozitului pe venit în particular, și asupra entității în general în funcție de modul de organizare al contabilității, de regimul fiscal aplicat, de mărimea entității;
- ✓ explorarea aprofundată a particularităților contabilității și raportării impozitului pe venit în cadrul diferitor regimuri fiscale ale entității și persoanei fizice;
- ✓ stabilirea influenței impozitului pe venit asupra performanței financiare a entității. Au fost aplicate modele de analiză specifice performanței financiare prin cuantificarea influenței impozitului pe venit asupra stabilității financiare a entității;
- ✓ examinarea relațiilor dintre impozitul pe venit și indicatorii bugetari relevanți prin cuantificarea impactului impozitelor pe venit asupra veniturilor bugetare totale și asupra componentelor structurale ale acestora.

Ipoteza de cercetare este prezentată de problematicile contabilității și raportării impozitului pe venit generate de necesitatea aplicării atât a cadrului normativ contabil cât și a celui fiscal aferent, de raportarea financiară și declararea fiscală a acestuia, și de multitudinea de regimuri fiscale aferente impozitului pe venit.

Metodologia de cercetare aplicată este mixtă, bazată pe metode calitative și metode cantitative în scopul elucidării contabilității impozitului pe venit, raportării financiare și declarării fiscale. Abordarea interdisciplinară a impozitului pe venit prin prisma contabilității și fiscalității ia în considerare conținutul, procesul, contextul aplicării, raportării și acoperă complexitatea temei.

Cercetarea calitativă s-a realizat prin desfășurarea unei cercetări fundamentale bazată pe un suport metodologic și teoretico-științific al literaturii de specialitate, articole și studii științifice, concomitent s-a realizat cercetarea de tip normativ, prin consultarea și realizarea analizelor comparative ale actelor normative naționale și internaționale din domeniul contabilității și al fiscalității impozitului pe venit, date statistice publicate, site-uri. Cercetarea aplicativă a fost realizată prin documentarea practică la nivel de entitate utilizând tehnica de investigație.

Cercetarea cantitativă a fost realizată prin analiza indicatorilor situațiilor financiare a 484 de entități incluse în categoria contribuabililor mari în scopul determinării influenței impozitului pe venit asupra performanței financiare. Cu ajutorul programului statistic SPSS au fost cercetate relațiile dintre impozitul pe venit și componentele structurale ale veniturilor bugetare, fundamentată pe integrarea analizei descriptive, corelaționale și de regresie liniară multiplă (OLS), completată de analiza stabilității parametrilor prin modelul Alfa și de segmentarea seriilor temporale prin analiza cuartilică. Datele au fost colectate din surse publice prezentate de Biroul Național de Statistică și de Serviciul Fiscal de Stat.

În scopul finalizării cercetării și contribuției la stadiul cunoașterii au fost folosite diverse instrumente specifice cercetării, precum: observația, colectarea și prelucrarea de date și informații, generalizarea, analiza, sinteza, inducția, raționament deductiv, sistematizarea, comparația, studiu de caz.

Problema științifică importantă soluționată constă în identificarea incertitudinilor persistente, propunerea de metodologii și analiza complexității aplicării pentru soluționarea problematicilor contabilității impozitului pe venit din perspectiva științifică, metodologică și aplicativă, fapt care conduce la abordarea provocărilor specifice și diferențelor contabile conform tratamentului național (la aplicarea SNC) și internațional (la aplicarea IFRS) pentru înregistrarea și raportarea impozitului pe venit pentru entități și persoane fizice ce desfășoară activitate de întreprinzător, activități profesionale, activități independente în contextul tendințelor și diversității activităților economice actuale, cu scopul de a facilita aplicarea reglementării fiscale și a standardelor contabile, asigurând interconexiunea dintre raportarea financiară și raportarea fiscală.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în modul inovator de abordare a problematicii contabilității și raportării impozitului pe venit, depășind cadrul tradițional al unei analize pur normative și descriptive și orientându-se către o integrare complexă între dimensiunea contabilă și fiscală. În cadrul cercetării se prezintă influența impozitului pe venit asupra performanței financiare în condițiile aplicării impozitului pe profitul (pierdere) până la impozitare și asupra profitului impozabil (pierderii fiscale) și elucidarea ajustărilor în scop fiscal. Lucrarea aduce în prim-plan un cadru analitic avansat, în care modelele OLS și Alfa sunt utilizate ca instrumente complementare de investigare a relațiilor dintre impozitul pe venit și ceilalți indicatori bugetari relevanți. Prin această abordare, cercetarea oferă posibilitatea cuantificării precise a impactului impozitelor pe venit asupra veniturilor bugetare totale, asupra componentelor structurale ale acestora și asupra echilibrelor macroeconomice, depășind limitările interpretărilor strict cantitative sau strict calitative.

Semnificația teoretică constă în elaborarea unui cadru conceptual integrat al relației contabilitate-fiscalitate cu privire la impozitul pe venit, consolidarea bazei metodologice aferente impozitului pe venit și fundamentarea dezvoltării informațiilor aferente impozitului pe venit în Nota explicativă la situațiile financiare. Contribuția teoretică realizată prin examinarea critică a conceptelor utilizate în cadrul normativ contabil și fiscal existent și propunerea armonizării și fundamentării conceptelor aplicate; prezentarea metodologiei de contabilizare a impozitului pe venit în condițiile aplicării vacanței fiscale de către entități; cercetarea aprofundează modul în care contabilitatea și fiscalitatea interacționează și influențează performanța entităților; argumentarea și prezentarea informațiilor financiare aferente impozitului pe venit necesare dezvoltării în Nota explicativă; prezentarea relațiilor dintre impozitul pe venit și ceilalți indicatori bugetari relevanți; descrierea aplicării impozitului pe venit pentru diverse regimuri fiscale.

Valoarea aplicativă se reflectă în propunerile de armonizare a conceptelor utilizate în reglementarea contabilă și fiscală din Republica Moldova cu privire la impozitul pe venit; de aplicare de către entități a metodologiei contabile în condițiile vacanței fiscale; de dezvoltare a informațiilor aferente impozitului pe venit de către entități în Nota explicativă a situațiilor financiare; stabilirea impactului ajustărilor în scop fiscal la determinarea impozitului pe venit; selectarea regimului fiscal pentru aplicare. Modelele OLS și Alfa utilizate ca instrumente de investigare a relațiilor dintre impozitul pe venit și ceilalți indicatori bugetari relevanți au cuantificat impactul impozitelor pe venit asupra veniturilor bugetare totale și asupra componentelor structurale ale acestora.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere rezidă în: fundamentarea științifică a conceptelor de bază aferente impozitului pe venit pentru unificare în cadrul normativ fiscal cu cel contabil, contribuind la armonizarea reglementării contabile cu cea fiscală, ce va simplifica înțelegerea și aplicarea practică; clarificarea sub aspect metodologic a modului de contabilizare a impozitului pe venit în condițiile vacanței fiscale pentru a soluționa lipsa prevederilor în cadrul de reglementare contabil, contribuind la respectarea principiilor contabile; argumentarea necesității dezvăluirii informațiilor cu privire la impozitul pe venit în Nota explicativă, contribuind la creșterea transparenței informaționale și fundamentarea deciziilor de către utilizatori; prezentarea impactului ajustărilor de venituri și cheltuieli în scop fiscal asupra performanței financiare a entității și veniturilor bugetare, argumentează tratamentul fiscal al acestora diferit de cel contabil, în scopul creșterii veniturilor bugetare.

Implementarea rezultatelor științifice din cadrul prezentei teze se atestă prin 3 certificate de implementare de către entitățile SRL “Confezioni Andrea MDV”, SRL “Sum Agro Service”, SRL „Prest Energy”. Demersul științific este bazat și pe experiența de activitate profesională în cadrul Serviciului Fiscal de Stat din RM, (CV) și consultanța oferită pentru revistele practico-aplicative Contabilitate și Audit și Monitorul Fiscal FISC.md.

Aprobarea rezultatelor lucrării. Principalele rezultate ale cercetărilor efectuate au fost prezentate, validate și aprobate la 11 conferințe științifice internaționale în țară și peste hotare (România, Ucraina, Azerbaijan). Aprobarea rezultatelor cercetărilor s-a realizat și prin obținerea Medaliei de Aur la Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic Excellent Idea – 2024 în perioada 20-22 septembrie 2024. La fel, rezultatele cercetărilor sunt fundamentate și prin consultanța oferită în revista Contabilitate și Audit și Monitorul Fiscal FISC.md realizată în concordanță cu tema tezei de către autor.

Publicații la tema tezei. Rezultatele cercetărilor științifice realizate sunt expuse în 18 publicații științifice, din care: 5 articole în reviste științifice din baze de date acceptate de către ANACEC indexate BDI (1 categoria B+), 2 în reviste din Registrul Național al revistelor de profil (categoria B), 2 articole în lucrările conferințelor științifice internaționale peste hotare (Alba Iulia, România 2019 și 2020), 7 articole în lucrările conferințelor științifice internaționale din țară incluse în Registrul materialelor publicate în baza manifestărilor științifice organizate din RM (2018, 2019, 2020 - 2, 2023, 2024, 2025) și 2 teze la conferințe științifice internaționale peste hotare (Kiev, Ucraina 2022, Ganja, Azerbaijan 2024).

Volumul total al lucrărilor publicate la tema tezei constituie 10,97 coli de autor.

Volumul și structura tezei. Teza cuprinde: adnotare, introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări, bibliografia (327 de titluri), 30 anexe, 151 pagini text de bază, 24 tabele și 24 figuri.

Cuvinte-cheie asociate prezentei teze sunt: impozit pe venit, impozit pe profit, cadrul normativ contabil, cadrul normativ fiscal, contabilitate, raportare financiară, Standarde Naționale de Contabilitate, Standarde Internaționale de Raportare Financiară, declarații fiscale, entitate, regim fiscal general, politici contabile, principii contabile, politici fiscale, responsabilitate socială, profesia contabilă, impozit curent, impozit amânat, profit până la impozitare, profit impozabil.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** sunt argumentate relevanța și actualitatea cercetării privind contabilitatea și raportarea impozitului pe venit, importanța problemei științifice supuse cercetării, obiectivele și metodologia de cercetare, precum și valoarea teoretică și aplicativă a cercetării realizate și rezultatele științifice înaintate spre susținere.

Capitolul 1 „Fundamente teoretice și aspecte contemporane ale impozitului pe venit”, abordează evoluția istorică și conceptuală a impozitului pe venit la nivel național și internațional, cu accent pe transformările succesive prin care a trecut Republica Moldova. Se analizează modul în care relația dintre contabilitate și fiscalitate a oscilat între conexiune și deconectare, generând deopotrivă momente de armonizare și zone de neconcordanțe normative. Această evoluție impozitului pe venit oferă premisele pentru înțelegerea provocărilor actuale și a nevoii de reformă.

Acest capitol oferă o analiză detaliată a evoluției conceptului de impozit pe venit, surprinzând trecerea de la primele abordări, axate pe impozitul pe venit și venitul persoanelor fizice, până la cadrul normativ actual și la tendințele actuale generate de crize economice, digitalizare și procesul de globalizare. În contextul Republicii Moldova, dar și la nivel european și internațional, impozitul pe venit are o importanță deosebită în formarea veniturilor bugetare și în cadrul sistemului fiscal.

Analiza conceptelor de impozit pe venit în cadrul normativ contabil și fiscal scoate în evidență o diferență dintre definirea acestora în aceste reglementări. Normele contabile definesc impozitul pe venit ca o cheltuială care include impozitul curent conform SNC, impozitul curent și pe cel amânat conform IAS 12 “Impozitul pe profit”, iar cadrul fiscal național reglementat de Codul Fiscal, limitează tratamentul doar la determinarea obligației de plată curentă. Conceptele impozitului pe venit în cadrul normativ contabil și fiscal sînt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Conceptele impozitului pe venit în cadrul normativ contabil și fiscal

Cadrul normativ contabil		Cadrul normativ fiscal
SNC "Cheltuieli"	IAS 12 “Impozit pe profit”	Codul Fiscal
<i>Cheltuieli privind impozitul pe venit – suma totală a cheltuielilor privind impozitul pe venit luate în calcul la determinarea profitului net (pierderii nete) al (a) perioadei de gestiune.</i>	<i>Cheltuiala cu impozitul (venit din impozit) reprezintă valoarea agregată privind impozitul curent și cel amânat inclusă în determinarea profitului sau pierderii pentru o perioadă</i>	Impozit pe venit, Titlul II
Constatere: ambele reglementări (contabilă și fiscală) utilizează conceptul de impozit pe venit		

Sursa: elaborat de autor în baza cadrului de reglementare contabil și fiscal

Capitolul evidențiază interconexiunea domeniilor contabilitate – fiscalitate, unde impozitul pe venit apare simultan ca element contabil (cheltuială, recunoscută conform SNC și IAS 12) și ca obligație fiscală (determinată de Codul Fiscal).

În analiza comparată, autorul scoate în evidență faptul că la nivel național există o utilizare în scopuri diferite și adesea neclară a conceptelor de „impozit pe venit” și „impozit pe profit”, ceea ce generează dificultăți în aplicare și raportare, după cum este prezentat în figura 1, care ilustrează conceptele de impozit pe profit și impozit pe venit.

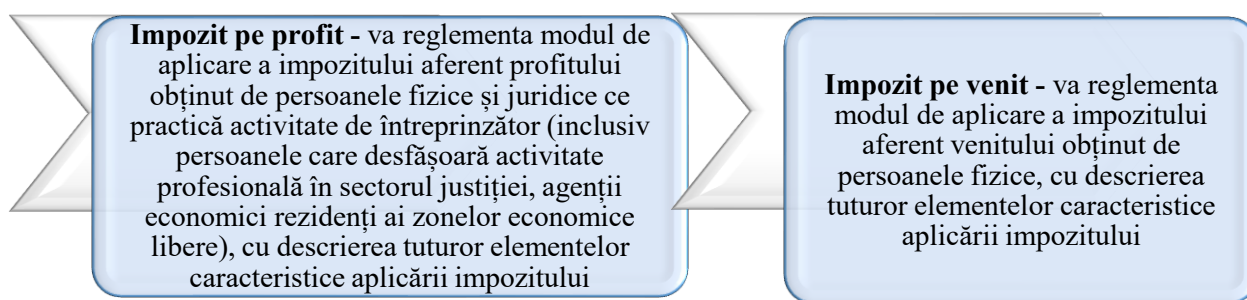

Fig. 1. Conceptele de impozit pe profit și impozit pe venit

Sursa: elaborat de autor în baza Conceptului de modernizare a Codului Fiscal

Așa dar, este necesar o armonizare la nivel de terminologie și conceptual, astfel încât să fie clar delimitate situațiile în care se aplică impozitul pe venit și impozitul pe profit. Un asemenea proces este deja inclus în Conceptul de modernizare a Codului Fiscal al Republicii Moldova, care prevede o aliniere la Directivele Uniunii Europene.

Capitolul analizează, de asemenea, implicațiile sociale ale impozitului pe venit, subliniind responsabilitatea socială a profesiei contabile în asigurarea unui proces de impozitare corect, transparent și echitabil. Este discutată ideea că optimizarea fiscală, în limitele legii, este nu doar o practică legală, ci și o manifestare a moralității fiscale, care trebuie echilibrată cu interesele generale ale societății, după cum este evidențiat în figura 2, care ilustrează integrarea acestui concept în sfera responsabilității sociale.

Fig. 2. Contabilitatea impozitului pe venit prin prisma responsabilității sociale

Sursa: elaborat de autor

Aceasta subliniază că impozitul pe venit nu trebuie privit doar ca o obligație fiscală, ci ca un element al culturii fiscale și al responsabilității sociale a entității. În același timp, este atrasă atenția asupra riscurilor generate de interpretări arbitrare sau de planificare fiscală agresivă, care pot eroda din încrederea publică în sistemul fiscal.

Un alt aspect cheie îl constituie transformările aduse de digitalizare și globalizare. Digitalizarea economică a generat noi modele de afaceri și, implicit, noi provocări în impozitarea veniturilor, ceea ce a determinat atât la nivel național, cât și la nivel internațional, necesitatea unor reforme. Raportările fiscale digitale, dar și utilizarea inteligenței artificiale în procesul de conformare fiscală sunt tendințe majore care remodelează sistemele fiscale contemporane.

Astfel, Capitolul 1 confirmă că impozitul pe venit se află în centrul dezbaterilor fiscal-contabile actuale, fiind un domeniu dinamic, aflat la intersecția reglementărilor naționale, europene și internaționale, cu implicații directe asupra mediului de afaceri, finanțelor publice și echității sociale. Reforma și armonizarea legislației, digitalizarea raportării fiscale și adaptarea profesiei contabile la noile realități economice și tehnologice sunt direcțiile esențiale de dezvoltare în acest domeniu.

Capitolul 2 „Abordări metodologico-aplicative ale contabilității și raportării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în condițiile aplicării regimului fiscal general” pune în discuție interacțiunea complexă și adesea diferită dintre contabilitate și fiscalitate, concentrându-se asupra tratamentului impozitului pe venit al entităților în cadrul regimului fiscal general din Republica Moldova. Sunt analizate în profunzime atât fundamentele teoretice, cât și implicațiile practice ale raportării fiscale,

cu accent pe alinierea dintre imaginea reală promovată de contabilitate și obiectivul de maximizare a veniturilor la buget promovat de fiscalitate.

Capitolul pornește de la premisa că impozitul pe venit reprezintă nu doar un instrument de redistribuire echitabilă a resurselor, ci și un indicator relevant pentru performanța și responsabilitatea entităților. Din această perspectivă, contabilitatea este abordată ca un sistem informațional integrat, care oferă suport decizional autorităților fiscale, iar fiscalitatea este orientată spre colectarea veniturilor bugetare, care trebuie gestionată cu rigoare și transparență.

În cadrul acestei analize sunt tratate diferențele dintre valoarea contabilă și baza fiscală, fiind prezentate exemple relevante care reflectă tratamente diferite între cele două dimensiuni, în special în ceea ce privește recunoașterea veniturilor și deductibilitatea cheltuielilor. Aceste neconcordanțe generează ajustări între rezultatul contabil și cel fiscal, cu implicații directe asupra calculului obligațiilor fiscale.

Capitolul aduce în discuție și principiul prudenței, care în contabilitate conduce la recunoașterea veniturilor și la evaluarea cheltuielilor, dar care în fiscalitate poate fi interpretat diferit, în funcție de natura deducerii. Este argumentată nevoia de armonizare metodologică între standardele contabile SNC și IFRS, cu reglementările din Codul fiscal al Republicii Moldova.

Se face o distincție clară între politicile contabile, stabilite de entitate conform reglementărilor contabile, și politicile fiscale, impuse prin lege de autoritățile fiscale. În acest context, se analizează impactul deciziilor contabile asupra bazei de impozitare, precum și constrângerile impuse de legislația fiscală asupra tratamentelor contabile.

Prin prezentarea figurii 3., este analizată dinamica veniturilor din impozitul pe venit al întreprinderilor în perioada 2019–2024, evidențiindu-se o creștere progresivă a acestora – de la 3,73 miliarde lei în 2019 la 6,56 miliarde lei în 2023 – urmată de o scădere nesemnificativă în 2024.

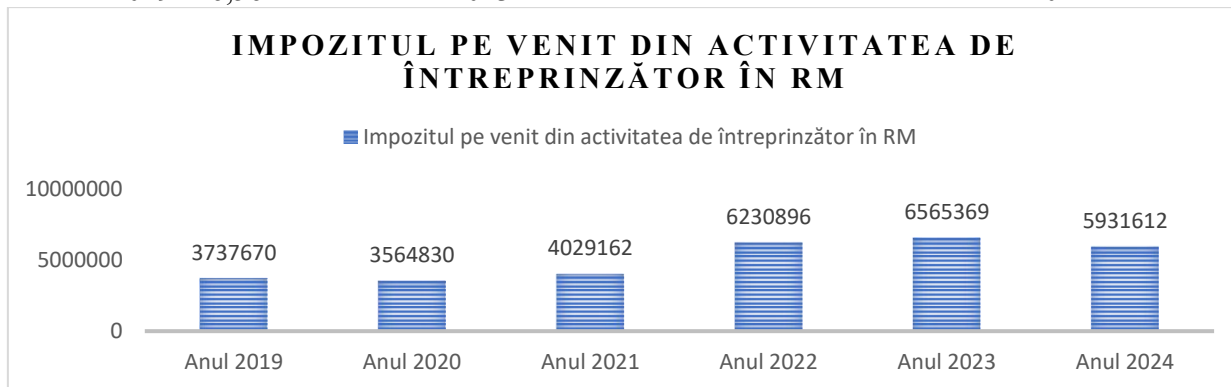

Fig. 3. Evoluția impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător în RM

Sursa: elaborat de autor conform bazei de date constituite

Această evoluție este corelată cu modificările economice și fiscale, dar și cu nivelul de conformare voluntară și eficiența administrării fiscale. Se subliniază că acest impozit reprezintă una dintre sursele esențiale ale bugetului public național, având un impact semnificativ asupra politicilor de nivel macroeconomic. Totodată, se remarcă asupra deficiențelor din literatura științifică națională în domeniul contabilității impozitului pe venit, printr-o analiză cantitativă a numărului de publicații disponibile.

Cercetarea subliniază necesitatea unei revizuirii a metodologiei de raportare a impozitului pe venit în cadrul regimului fiscal general, pledând pentru o abordare unificată, în care contabilitatea la consolidarea unei imagini fidele, comparabile și transparente asupra performanței financiare a entităților.

În analiza reglementărilor aplicabile impozitului pe venit, se impune o delimitare clară între cadrul normativ contabil și cel fiscal, întrucât acestea funcționează pe fundamente conceptuale distincte. Pe de o parte, cadrul contabil este bazat pe Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017, Standardele Naționale de Contabilitate (SNC), precum și standardele internaționale de raportare financiară (IFRS), care urmăresc prezentarea fidelă a situațiilor financiare. Pe de altă parte, cadrul fiscal este guvernat de prevederile Codului fiscal și de acte normative referitoare la determinarea impozitului pe venit.

Divergențele cele mai evidente se manifestă în ceea ce privește criteriile de recunoaștere și tratamentul contabil versus fiscal al veniturilor și al cheltuielilor deductibile, situații în care tratamentele fiscale au prioritate față de tratamentele contabile. Aceste discrepanțe generează implicații directe asupra profitului impozabil (pierderii fiscale), influențând totodată politica de gestiune financiară a entităților.

Totodată, este analizată și problematica diferențelor temporare și permanente, cu referire la IAS 12 „Impozitul pe profit”, care prezintă conceptele de creanță și datorie de impozit amânat.

Analiza realizată pornește de la examinarea comparativă a prevederilor cadrului normativ național și internațional, cu accent pe convergențele și discrepanțele dintre prevederile SNC cu privire la impozitul pe venit și IAS 12 „Impozitul pe profit”. Astfel, sunt delimitate diferențele în ceea ce privește recunoașterea și evaluarea impozitului curent și amânat, prezentarea în situațiile financiare și impactul asupra rezultatului financiar. Republica Moldova nu dispune de un standard național similar celui internațional prezentat de IAS 12 ce reglementează contabilitatea impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător. Reieșind din cadrele normative aplicate tratamentului contabil al impozitului pe venit sunt generate mai multe elemente patrimoniale, iar cunoașterea acestora determină și corectitudinea înregistrărilor contabile, fiind prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2. Elementele patrimoniale generate de impozitul pe venit

Cadrul normativ contabil			
Actul normativ	național	internațional	
	Elementul patrimonial	Actul normativ	Elementul patrimonial
aferele impozitului curent			
SNC “Cheltuieli”	„Cheltuieli privind impozitul pe venit – suma totală a cheltuielilor privind impozitul pe venit luate în calcul la determinarea profitului net (pierderii nete) al (a) perioadei de gestiune”.	IAS 12 “Impozitul pe profit”	„Cheltuiala cu impozitul (venit din impozit) reprezintă valoarea agregată privind impozitul curent și cel amânat inclusă în determinarea profitului sau pierderii pentru o perioadă”.
SNC “Capital propriu și datorii”	„Datoriile față de buget privind impozitul pe venit includ angajamentele entității față de bugetul de stat privind impozitul pe venit, inclusiv datoriile privind sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor legislației fiscale”.		„Impozitul curent al perioadei curente și al perioadelor anterioare trebuie recunoscut ca datorie, în limita sumei neplătite. Dacă valoarea deja plătită pentru perioada curentă și perioadele anterioare depășește valoarea datorată pentru perioadele respective, surplusul trebuie recunoscut drept creanță”.
SNC “Creanțe și investiții financiare”	„Creanța bugetului privind impozitul pe venit sunt sumele achitate în avans/rate, plătite în plus la buget”.		„Beneficiul aferent unei pierderi fiscale care poate fi transferată într-o perioadă anterioară pentru a recupera impozitul curent al unei perioade anterioare trebuie recunoscut drept creanță”.
aferele impozitului amânat			
Nu se prezintă în reglementarea națională		IAS 12 “Impozitul pe profit”	„Datoriile privind impozitul amânat sunt reprezentate de valorile impozitului pe profit plătibile în perioadele viitoare cu privire la diferențele temporare impozabile”.
			„Creanțele privind impozitul amânat sunt reprezentate de valorile impozitului pe profit recuperabile în perioadele viitoare cu privire la: diferențele temporare deductibile; raportarea pierderilor fiscale neutilizate; și reportarea creditelor fiscale neutilizate”.

Sursa: elaborat de autor în baza studiului cadrului normativ contabil

Sunt discutate criteriile privind deductibilitatea cheltuielilor și recunoașterea veniturilor în scop fiscal, reglementate în Codul Fiscal, ceea ce implică o continuă divergență între contabilitate și fiscalitate.

Componenta empirică a cercetării se concentrează pe o analiză detaliată a ajustărilor fiscale asupra cheltuielilor privind impozitul pe venit pentru perioada 2020–2023, având ca eșantion 484 de entități contribuabili mari. Sunt calculate diferențele dintre impozitul de 12% aplicat asupra profitului contabil și impozitul efectiv declarat după ajustare. În figura 4 este constatat că, în medie, ajustările au generat o majorare a impozitului pe venit cu peste 545 milioane lei, ceea ce a dus la o rată efectivă de impozitare între 104% și 114% față de cota legală.

O concluzie importantă este că inclusiv entitățile cu pierdere până la impozitare contribuie la buget urmare a ajustărilor fiscale pe venituri și cheltuieli, ceea ce arată că legislația fiscală corectează discrepanțele dintre tratamentul contabil și fiscal al veniturilor și cheltuielilor, aspect demonstrat prin contribuții cumulative între 2,8 și 96 milioane lei per an pentru acest grup de entități. Acest rezultat confirmă că reglementările fiscale pot genera obligații fiscale chiar și în absența profitului contabil, ceea ce afectează previzibilitatea sarcinii fiscale și reflectă o diferență între regulile contabile și cele fiscale.

Figura 4 sintetizează vizual evoluția discrepanțelor dintre profitul (pierdere) până la impozitare și venitul impozabil, demonstrând că influența ajustărilor fiscale tinde să amplifice impozitul efectiv plătit de contribuabili.

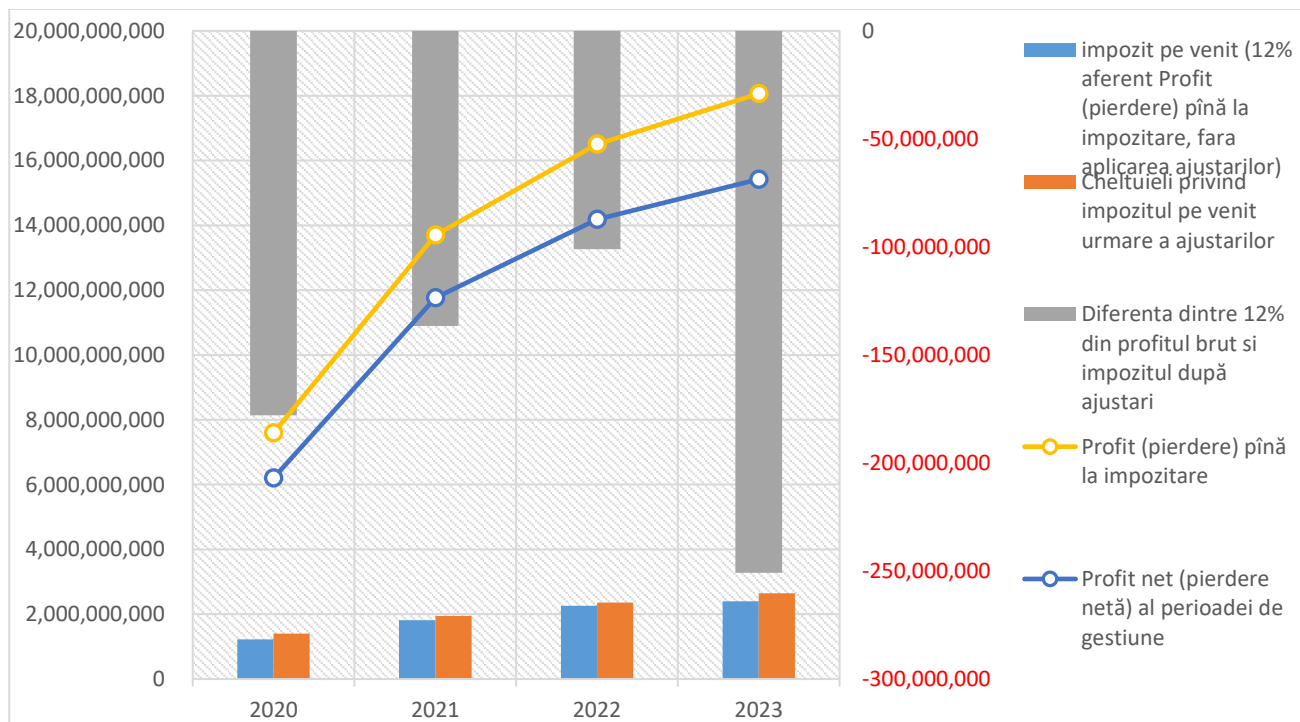

Fig.4. Evoluția ajustărilor fiscale asupra discrepanței dintre profit (pierdere) până la impozitare versus profit net (pierdere netă)

Sursa: elaborat de autor în baza informației generalizate din Situația de Profit și pierdere a entităților contribuabili mari

Cercetarea relevă astfel un paradox: în ciuda conformării contabile, ajustările fiscale conduc la obligații suplimentare, inclusiv în cazurile de pierdere până la impozitare. În plus, se constată o tendință clară de accentuare a ajustărilor nefavorabile, ceea ce impune o revizuire a politicilor de deductibilitate și o armonizare de recunoaștere a veniturilor și cheltuielilor.

În baza cercetării realizate se constată că pentru impozitul pe venit curent în cadrul contabil național accentul este prezentat pe cheltuiala privind impozitul pe venit curent conform SNC „Cheltuieli” – corespunzător pe elementele performanței financiare, iar cadrul normativ contabil internațional prezentat

de IAS 12 „Impozit pe profit” accentul este plasat pe elementele de datorii și creanța privind impozitul pe venit curent – corespunzător pe elementele poziției financiare.

Un aspect de noutate abordat în acest capitol vizează tratamentul contabil al vacanței fiscale acordate în Republica Moldova pentru perioada 2023 - 2025, destinată întreprinderilor micro, mici și mijlocii. Această facilitate permite amânarea plății impozitului până la momentul distribuirii dividendelor, cu condiția păstrării profitului în entitate. Analiza evidențiază atât implicațiile fiscale, cât și cele contabile ale acestei măsuri, subliniind necesitatea recunoașterii impozitului pe venit chiar și în absența obligației de plată curentă, respectând principiul prudenței și al prezentării unei imagini fidele a poziției financiare. În acest context, sunt propuse două soluții contabile: recunoașterea cheltuielilor privind impozitul pe venit în corespondență cu contul contabil de datorii preliminate pe termen lung sau în cadrul provizioanelor, în funcție de natura obligației și de estimarea probabilității ieșirii de resurse. Tratamentul propus este susținut de un algoritm contabil detaliat, prezentat pentru înregistrările contabile, care integrează toate etapele, de la calculul inițial al impozitului, până la momentul distribuirii dividendelor și a recunoașterii efective a datoriei curente față de buget. Totodată, autorul subliniază importanța includerii acestor reglementări în SNC „Capital propriu și datorii”, pentru a asigura coerență metodologică și conformitate în condițiile vacanței fiscale.

Problema raportării financiare și fiscale și a relației dintre aceste două domenii de raportare a existat întotdeauna și s-a dezvoltat continuu de-a lungul timpului. În acest context o importanță deosebită o are relația dintre regulile de calcul a profitului contabil și a profitului impozabil în scopuri fiscale, prezentat în figura 5:

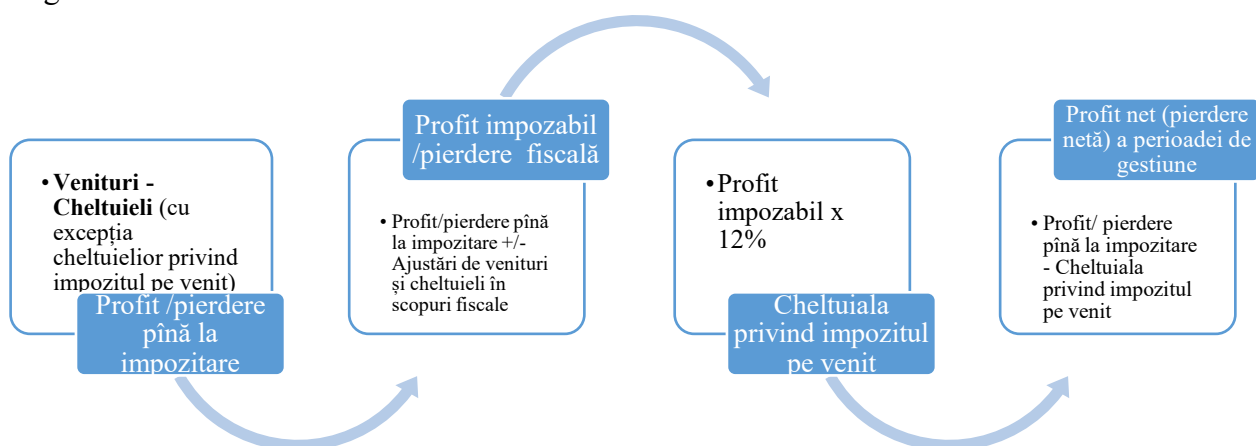

Fig. 5. Legătura dintre rezultatul financiar contabil și rezultatul impozabil

Sursa: elaborat de autor în baza studiului realizat

Cercetarea oferă o prezentare sistematizată a categoriilor de entități, a tipurilor de situații financiare ce trebuie întocmite în funcție de dimensiunea și forma juridică a acestora, precum și a tipurilor de declarații fiscale stabilite pentru diferite regimuri fiscale. Este evidențiat faptul că raportarea financiară se bazează pe clasificarea entităților în funcție de totalul de active, veniturile din vânzări și numărul mediu de salariați, în timp ce regimul fiscal este determinat de natura subiectului impunerii și de sursa de venit.

Rezultatele analizei corelației între indicatorii relevanți din situațiile financiare (în special din Situația de profit și pierdere) și declarațiile fiscale, evidențiază că punctul de pornire în determinarea obligației fiscale îl reprezintă profitul (sau pierderea) pînă la impozitare, determinat în contabilitate, care este ulterior ajustat potrivit legislației fiscale în vederea stabilirii venitului impozabil. Această legătura dintre Situația de profit și pierdere și Declarația cu privire la impozitul pe venit este prezentată în figura 6.

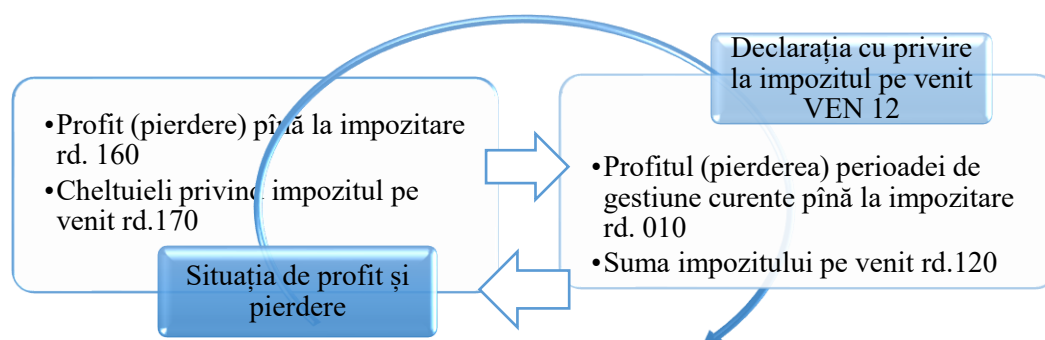

Fig. 6. Legătura dintre Situația de Profit și Pierdere și Declarația cu privire la impozitul pe venit

Sursa: elaborat de autor în baza SNC Prezentarea Situațiilor financiare și Declarația cu privire la impozitul pe venit VEN 12

Un element important al cercetării îl reprezintă examinarea impozitului pe venit reținut la sursa de plată, care reprezintă un mecanism de colectare eficient, dar cu un grad înalt de complexitate la nivel de procedură. Sunt evidențiate diferențele dintre reținerea prealabilă și reținerea finală, pe baza unor criterii clar structurate, precum și implicațiile contabile și fiscale aferente. Este subliniat faptul că impozitul reținut din salarii constituie principala povară fiscală suportată de entități.

De asemenea, este examinat noul regimul fiscal introdus începând cu anul 2020 pentru persoanele fizice care desfășoară activități de achiziție a produselor din fitotehnie și horticultură, care este un mecanism ce acordă posibilitate persoanelor fizice să-și legalizeze activitățile de achiziționare/comercializare a producției agricole, ceea ce favorizează aducerea în cadrul legal a unei activități care s-a extins accelerat în ultimii ani. Prin caracterul său simplificat, acest regim fiscal, care exclude obligațiile de ținere a contabilității, raportării financiare și fiscale pentru persoanele fizice beneficiari ai venitului, urmărește stimularea conformării voluntare și reducerea poverii administrative.

În contextul integrării europene, cercetarea analizează relațiile dintre contabilitate, fiscalitate și politici publice în Republica Moldova, evidențiind necesitatea unui cadru normativ coerent și convergent, susținut de abordări interdisciplinare și instrumente econometrice, pentru optimizarea raportării impozitelor pe venit și consolidarea sustenabilității financiare.

Pe baza unei analize a seriilor de date aferente perioadei 2016–2023 și a utilizării unor modele de regresie multiplă (OLS) și de stabilitate structurală (modelul Alfa), cercetarea cuantifică influența impozitelor pe venit care sub forma celor patru componente principale (2IVAI, 2IVRS, 2IVDIV, 2IVAO), asupra principalilor indicatori bugetari, relevând atât impactul marginal al fiecărei variabile, cât și persistența relațiilor în timp. Rezultatele obținute confirmă ipotezele privind interdependența structurală și comportamentul diferențiat al acestor impozite în funcție de ciclurile economice, modificările legislative și nivelul de conformare fiscală.

Aplicarea modelului OLS a evidențiat o corelație puternică și semnificativă statistic între indicatorii fiscali și veniturile bugetare aferente impozitelor pe venit, în special în cazul 2IVAO și 2IVRS, unde coeficienții de determinare ajustați depășesc pragul de 0,95, după cum este prezentat în figura 7.

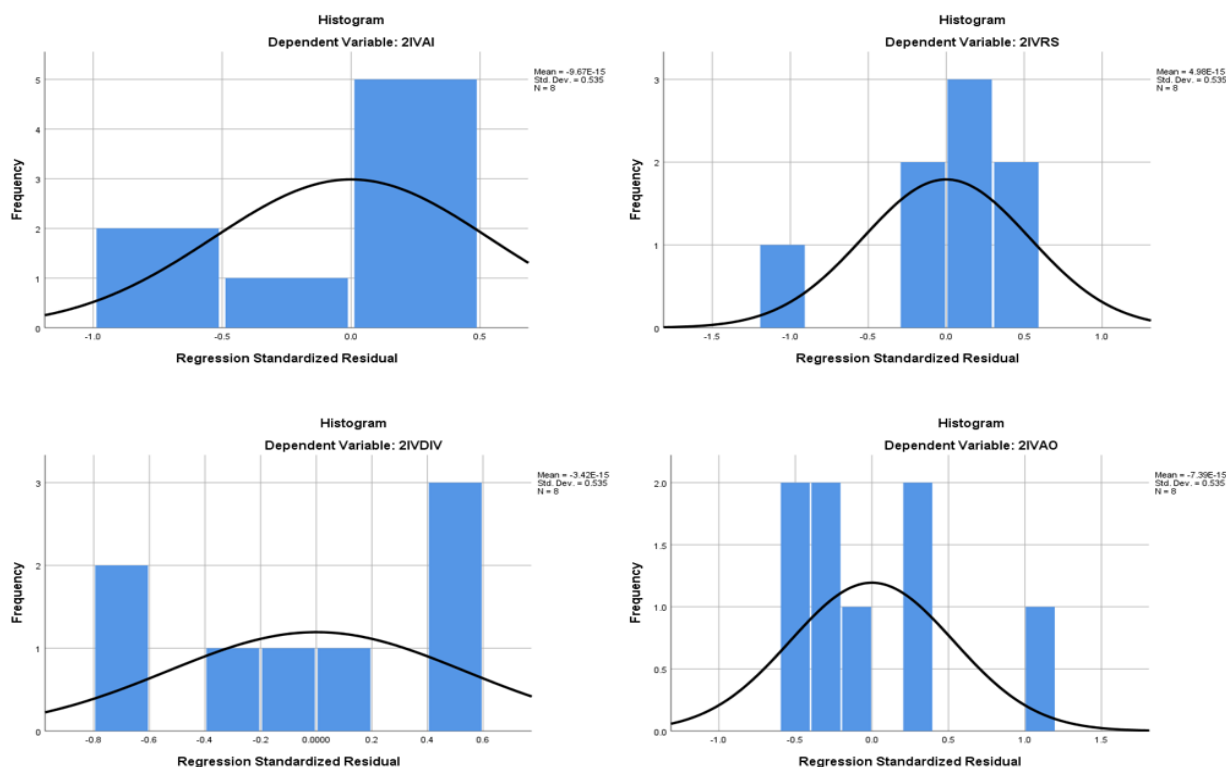

Fig. 7. Testele de normalitate a reziduurilor modelelor OLS

Sursa: realizat de autor cu ajutorul programului SPSS versiunea 26

Modelul Alfa, susținut de coeficientul Cronbach's Alpha de 0,986, confirmă stabilitatea și consistența internă a acestor relații, indicând o coerență structurală ridicată a sistemului fiscal. În același timp, analiza cuartilică permite segmentarea temporală a evoluțiilor și surprinderea comportamentului fiscal în funcție de fazele economice, evidențiind perioadele de instabilitate precum pandemie, recesiuni, dar și de stabilitate structurală.

Această abordare econometrică integrată, completată de testele de normalitate, de semnificație (ANOVA) și de analiză a interacțiunilor (testul Tukey pentru nonaditivitate), oferă un cadru empiric robust pentru fundamentarea deciziilor fiscale și contabile. Rezultatele indică necesitatea uniformizării tratamentelor contabile și fiscale, optimizării raportărilor prin modele predictive și alinierea procedurilor de colectare și declarare la standardele europene. Analiza structurii impozitelor pe venit evidențiază necesitatea unei abordări diferențiate a politicilor de armonizare contabil-fiscală, în funcție de specificul surselor de venit și al regimului fiscal aplicabil.

Cercetarea contribuie, astfel, la dezvoltarea unui cadru unificat de analiză a impozitului pe venit, în care interacțiunea dintre contabilitate, fiscalitate și analiza econometrică capătă o valoare deosebită în procesul de modernizare a sistemului fiscal național, îmbunătățind semnificativ acuratețea, coerența și caracterul predictiv al datelor fiscale, sprijinind astfel raționalizarea și perfecționarea contabilității. Dincolo de valoarea teoretică, cercetarea oferă direcții aplicative clare pentru digitalizarea proceselor de raportare fiscal-contabilă, consolidarea interconectării dintre contabilitate și fiscalitate, perfecționării reglementărilor, predictibilitate și conformare voluntară.

În **Capitolul 3 „Provocări metodologice ale contabilității și raportării impozitului pe venit în condițiile aplicării altor regimuri fiscale”**, se analizează într-o manieră complexă problematicile contabilității și raportării impozitului pe venit la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM), un segment strategic al economiei Republicii Moldova. Cercetarea pornește de la ideea că sistemul fiscal reprezintă nu doar un mecanism de colectare a resurselor bugetare, ci și un instrument de politică economică menit să stimuleze dezvoltarea antreprenoriatului, să asigure echitatea socială și să creeze

condiții de competitivitate pe termen lung. În acest cadru, particularitățile contabilității și fiscalității pentru ÎMM capătă o relevanță deosebită, deoarece ele determină atât nivelul de conformare fiscală, cât și sustenabilitatea financiară a acestor entități. Cercetarea se axează pe faptul că impozitul pe venit este simultan o construcție contabilă bazată pe principii precum contabilitatea de angajamente, prudența și necompensarea și un instrument fiscal prescriptiv orientat spre colectare, echitate și conformare, ceea ce modelează comportamentul de raportare ale ÎMM. În această logică, capitolul urmărește să evidențieze particularitățile regimului aplicabil ÎMM și să analizeze constatările în raport cu bunele practici internaționale.

În plan normativ, regimul fiscal național pentru ÎMM s-a conturat în jurul unei opțiuni de impozitare simplificată introdusă în 2012, gândită să reducă povara administrativă și să încurajeze conformarea voluntară, fiind introdusă cota de impozitare redusă care pe parcursul timpului a fost majorată nesemnificativ la 4% din veniturile recunoscute în contabilitatea financiară.

În timp ce Legea contabilității și raportării financiare definește clasele de entități (micro, mici, mijlocii) prin indicatori economici (număr mediu de salariați, venituri din vânzări, total active) și stabilește cerințe diferențiate de raportare, Codul Fiscal operează, pentru regimul ÎMM, cu o altă logică de încadrare, legând eligibilitatea inclusiv de statutul TVA și de natura veniturilor. Această asimetrie de clasificare, unde contabilitatea ordonează entitățile pentru transparență și comparabilitate, iar fiscalitatea le delimitează pentru aplicarea unui tratament de impunere simplificat, este clar prezentată în cercetare. De aici derivă una dintre sursele curente de neclaritate practică: criteriile parțial diferite pentru aceiași contribuabili, cu efecte asupra eligibilității, raportării și controlului.

Diferența dintre contabilitate și fiscalitate se vede cel mai bine în determinarea bazei impozabile. Regimul fiscal aplicat SÎMM preia ca obiect al impunerii venitul conform contabilității financiare, pe care îl ajustează cu veniturile neimpozabile, retururi, discounturi, diferențe de curs. Capitolul reflectă evoluția reglementărilor fiscale aplicabile SÎMM, cu accent pe modificările succesive ale regimului de impozitare și ale formularului de raportare. Sunt prezentate etapele de trecere de la formularul IVAO la formularele SÎMM20 și SÎMM24, care au urmărit simplificarea procesului de raportare, reducerea riscului de completare eronată și adaptarea acestuia la cerințele digitalizării fiscale.

Importanța acestui segment în economia Republicii Moldova este confirmat cu date concrete, inclusiv ponderea considerabilă a ÎMM-urilor care constituie peste 98% din totalul întreprinderilor active încadrate în această categorie, iar rolul lor în ocuparea forței de muncă și în generarea veniturilor din vânzări este în creștere. Astfel, de la o pondere de 61,2% a salariaților angajați de ÎMM în 2016 s-a ajuns la 65,3% în 2023, în timp ce contribuția la veniturile din vânzări a urcat de la 41,5% la 45% în aceeași perioadă. Aceste date nu reprezintă doar o statistică descriptivă, ci o confirmare a rolului structural pe care ÎMM îl joacă în economia națională, consolidând diversitatea și reziliența acestuia.

În aceeași ordine de idei, figura 8 arată evoluția impozitului pe venit colectat de la ÎMM în perioada 2019–2024, cu o creștere de la 211 550 lei la 412 662 lei. Această dublare relativ rapidă poate fi argumentată ca efect al simplificării regimului fiscal și al extinderii bazei de contribuabili, care au stimulat conformarea voluntară și au redus costurile administrative pentru sectorul respectiv. Totodată, creșterea veniturilor fiscale din acest segment indică faptul că regimul preferențial nu a subminat colectările bugetare, ci, dimpotrivă, le-a consolidat. Această evoluție pozitivă necesită totuși o abordare prudentă, întrucât continuitatea tendinței este condiționată de stabilitatea cadrului normativ și de menținerea unui climat economic favorabil. Datele analizate confirmă că regimul fiscal destinat ÎMM a contribuit atât la sporirea nivelului de conformare voluntară, cât și la majorarea aportului acestui sector în formarea veniturilor bugetare, consolidându-i rolul în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova.

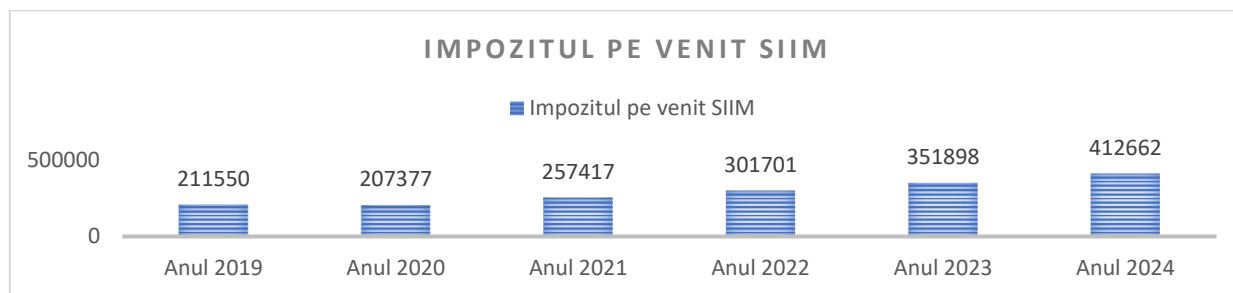

Fig. 8. Evoluția impozitului pe venitul ÎMM în Republica Moldova (lei)

Sursa: elaborat de autor

Dintr-o perspectivă comparativă, cercetarea analizează regimul de impozitare aplicabil ÎMM în Republica Moldova prin raportare la bunele practici din spațiul european și internațional. Astfel, este evidențiat faptul că unele state membre ale Uniunii Europene, inclusiv România, aplică regimuri fiscale simplificate pentru microîntreprinderi, cu cote diferențiate, în timp ce alte jurisdicții promovează abordări inovative orientate spre încurajarea conformării voluntare, digitalizarea raportării și reducerea poverii administrative. În acest context, studiul identifică elemente comune în politicile fiscale moderne, precum simplificarea obligațiilor de raportare, adaptarea tratamentului fiscal la specificul entităților și utilizarea soluțiilor digitale. Pe această bază, sunt propuse direcții de îmbunătățire a regimului aplicabil ÎMM din Republica Moldova, printre care: extinderea facilităților fiscale, consolidarea mecanismelor de consultanță și dezvoltarea unui cadru unificat de raportare fiscal-contabilă, în vederea creșterii sustenabilității și competitivității acestui segment economic.

Pe lângă regimul ÎMM, capitolul oferă o analiză amplă și comparativă a diverselor regimuri aplicabile în Republica Moldova, cu accent pe regimul preferențial pentru rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației și pe regimurile destinate persoanelor fizice care desfășoară activități de întreprinzător. Evoluția cadrului normativ și avantajele regimului fiscal al rezidenților parcurilor pentru tehnologia informației, unde impozitul unic de 7% din vânzări substituie o gamă largă de impozite și contribuții, simplifică substanțial sarcinile fiscale și reduce povara administrativă. Analiza comparativă cu regimul ÎMM, arată că, în timp ce regimul IT este mai restrictiv ca eligibilitate, el oferă companiilor IT predictibilitate și transparență fiscală, în timp ce regimul ÎMM rămâne mai flexibil ca sferă de activitate, dar cu anumite obligații de declarat și sarcini administrative mai ridicate, după cum este prezentat în tabelul 3.

Tabelul 3. Comparația dintre regimul fiscal al rezidenților parcurilor IT și SÎMM

Criteriu	Rezidenți ai parcului IT	SÎMM
<i>Cota de impozitare</i>	7% din veniturile obținute din vânzări, include toate impozitele	4% din veniturile contabilității financiare
<i>Taxe, contribuții și prime de asigurare</i>	Incluse în impozitul unic de 7% (art. 372 alin.(1) din Codul Fiscal)	Se calculează, raportează și achită
<i>Eligibilitate</i>	Cel puțin 70% din venituri din activități IT, înregistrare în registrul rezidenților IT	Număr limitat de angajați, plafon de venituri
<i>Baza de calcul</i>	Venituri obținute din activități IT	Venituri contabilității financiare
<i>Simplitatea administrativă</i>	Foarte simplificată: un singur impozit care include toate obligațiile fiscale	Mai complex: impozit pe venit și celelalte taxe, contribuții și prime de asigurare gestionate separat
<i>Flexibilitatea activităților</i>	Strict activități IT	Flexibil, nu este limitat la activități IT

Sursa: elaborat de autor în baza prevederilor Codului Fiscal al RM

Capitolul examinează inclusiv regimul fiscal al persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător (întreprinderi individuale, gospodării țărănești, activități independente). Aici se conturează tensiuni între contabilitate și fiscalitate, și anume: contabilitatea în partidă simplă vizavi de contabilitatea

în partidă dublă, contabilitatea de casă vizavi de contabilitatea de angajamente, deductibilitatea limitată a unor cheltuieli, precum și declarații fiscale diverse (UNIF21, AI17) și aplicarea Indicațiilor metodice privind contabilitatea pentru persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător.

Capitolul subliniază atât dimensiunea comparativă europeană, cât și procesul de modernizare internă: experiențele României și Germaniei arată că regimurile simplificate pentru persoane fizice autorizate și așa numit “freelancer” sporesc conformarea fiscală, iar pentru Republica Moldova acest model evidențiază oportunități de convergență prin clarificarea tratamentului cheltuielilor deductibile, armonizarea normelor contabile cu cele fiscale și accelerarea digitalizării, direcție deja conturată prin introducerea Sistemului Informațional Automatizat „Monitorizarea Electronică a Vânzărilor” (SIA MEV), care, deși eficient în reducerea evaziunii și a erorilor administrative, ridică provocări legate de costuri și acces tehnologic în mediul rural.

Totodată, digitalizarea completă a raportării constituie o condiție esențială pentru reducerea costurilor de conformare și creșterea transparenței, iar armonizarea cadrului național cu standardele europene devine un pas strategic necesar pentru consolidarea competitivității și alinierea la bunele practici internaționale. Capitolul demonstrează că viitorul impozitului pe venit în Republica Moldova depinde de echilibrul între flexibilitate și conformitate, între simplificare și transparență, cu scopul de a stimula dezvoltarea economică, a crește colectările bugetare și a întări încrederea contribuabililor în sistemul fiscal.

Pe dimensiunea fiscalității, legislația fiscală introduce regimuri preferențiale pentru persoanele care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției și în domeniul sănătății. Obiectul impunerii este venitul impozabil obținut din aceste activități, fiind aplicată contabilitatea de casă. Un element distinctiv al acestui regim îl constituie posibilitatea deducerii cheltuielilor profesionale efectiv suportate, ceea ce apropie tratamentul fiscal de principiile corelării dintre venituri și cheltuieli. În plus, contribuabilii beneficiază de scutiri și deduceri suplimentare, consolidând astfel echitatea și neutralitatea sistemului.

Datele din figura 9 ilustrează evoluția impozitului pe venit din activitățile profesionale, punând în evidență o tendință ascendentă atât în sectorul justiției, cât și în domeniul sănătății.

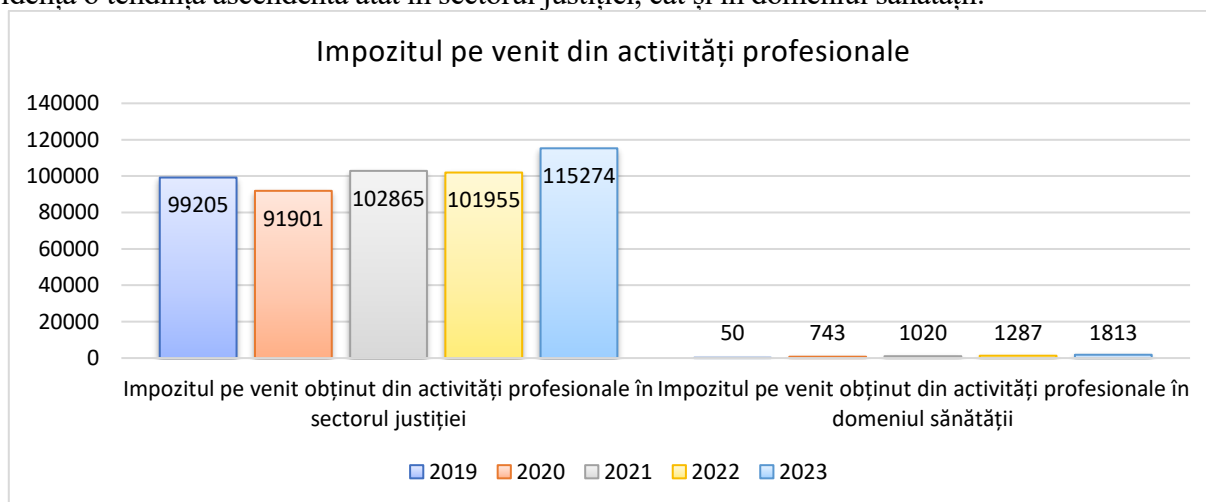

Fig. 9. Evoluția impozitului pe venit din activitățile profesionale

Sursa: elaborat de autor

Datele confirmă faptul că, deși profesiile juridice generează volume fiscale considerabile, domeniul sănătății, relativ nou în reglementarea impozitării persoanelor care desfășoară activitate profesională, manifestă o dinamică de creștere accelerată. Această evoluție confirmă oportunitatea introducerii unui regim fiscal preferențial, care să răspundă atât specificului profesiilor reglementate, cât și obiectivelor bugetare. Iar, sub aspectul organizării contabilității pentru persoanele fizice ce desfășoară activități

profesionale cadrul normativ contabil vine cu reglementarea specifică prin Indicații metodice privind contabilitatea pentru persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și Indicații metodice privind contabilitatea în cabinetele individuale ale medicilor de familie.

Structura actuală a impozitării activităților profesionale în Republica Moldova oferă claritate și predictibilitate prin cote uniforme și regimuri distincte, separarea formularelor fiscale (DAJ pentru justiție și DASS pentru sănătate) dar amplifică sarcina administrativă pentru contribuabili.

În ansamblu, reglementarea acestor activități reflectă un echilibru între cerințele contabile, specificul profesiilor și obiectivele fiscale. Evoluția pozitivă a încasărilor din impozitul pe venit confirmă relevanța cadrului actual, însă eficiența sa ar putea fi consolidată prin digitalizarea completă a raportării și prin unificarea parțială a procedurilor, în linie cu tendințele europene de simplificare și standardizare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Sintetizând principalele rezultate ale cercetării, conchidem următoarele constatări:

1. Utilizarea în gestiunea entității a informației contabile, precum și a instrumentelor fiscale reprezintă o condiție pentru realizarea obiectivelor economice și în același timp constituie un obiectiv în procesul decizional.

2. În timp ce contabilitatea urmărește culegerea de date și prelucrarea acestora în scopul obținerii și furnizării de informații utilizatorilor interni și externi, obiectivul fundamental al fiscalității este de a asigura mobilizarea de resurse financiare la nivelul bugetului de stat, în vederea finanțării cheltuielilor bugetare.

3. Problema impozitului pe venit este actuală pentru RM în contextul modernizării Codului Fiscal și al ajustării cadrului normativ la acquis-ul comunitar, pentru UE la constituirea unui cadru fiscal bazat pe principii de echitate, eficiență și simplitate pentru a asigura o distribuție echitabilă a poverii fiscale între întreprinderi și jurisdicții, la nivel internațional pentru identificarea unui cadru internațional privind impozitarea corporativă (Pilonul 1 - realocarea parțială a drepturilor de impozitare, Pilonul 2 – impozitarea efectivă minimă a profiturilor multinaționalelor).

4. Complexitatea cadrului normativ de reglementare fiscală a impozitului pe venit în RM, prezent prin diverse conținuturi în capitolele Codului Fiscal, modificarea continuă a reglementării fiscale, dar și includerea de noi tipuri de impozitări care pot genera diverse dileme în selectarea cadrului optim pentru entitate dar și corectitudinea aplicării.

5. S-a stabilit că impozitul pe venit (pe categorii) are o influență semnificativă în indicatorii bugetari și un impact direct asupra veniturilor bugetare totale.

6. O altă constatare desprinsă în cadrul cercetării realizate este faptul că ne confruntăm cu intenția de reducere a influenței mediului cultural de afaceri național și punerea bazei unei internaționalizări a contabilității care își are originile în intențiile de convergență și armonizare internațională a principiilor contabile, normelor și practicilor contabile, totul fiind realizat în favoarea unei globalizări în domeniul contabilității și raportării financiare. Elaborarea SNC în baza Directivei 2013/34/UE, Cadrului general conceptual pentru raportarea financiară, IAS și IFRS confirmă aceasta. Ceea ce nu se poate afirma și pentru sistemul fiscal din RM în general, și cu privire la impozitul pe venit în particular, unde abea în anul 2023 a fost elaborat Conceptul de modernizare a Codului Fiscal, ce reprezintă un document strategic ce vizează armonizarea cadrului legislativ fiscal național la prevederile directivelor Uniunii Europene și perfecționarea cadrului legislativ fiscal existent în perioada 2023-2026, deci sunt întreprinși primii pași, dar oarecum sunt cu menținerea interesului național.

7. Implicarea profesiei contabile în îmbunătățirea cadrului normativ fiscal cu privire la impozitul pe venit și tratamentul corect al aplicării acestuia la nivel de entitate reprezintă un factor cheie în consultarea fiscală, determinarea, contabilitatea impozitului pe venit și raportării fiscale a acestuia, având un impact pozitiv asupra finanțelor publice și asupra societății în ansamblu.

8. Multitudinea regimurilor fiscale aplicate impozitului pe venit pentru entități (regim fiscal general, pentru SÎMM, pentru MTIP, etc.), pentru persoane fizice ce desfășoară activități de întreprinzător (GT, II), ce desfășoară activități profesionale în domeniul justiției și medical, ce desfășoară activități independente conform CAEM, și nu în ultimul rând privind impozitul pe venit reținut la sursă de plată fiind determinat atât de multitudinea surselor dar și de diferite mărimi ale cotelor aplicate.

9. Cu privire la cadrul normativ contabil de reglementare a impozitului pe venit este aplicat atât cel național prin SNC cât și cel internațional prin IFRS (pentru entitățile de interes public). Existența și aplicarea în RM a două cadre normative de reglementare contabilă a stabilit că pentru entitățile care țin contabilitatea și întocmesc situații conform SNC, cadrul de reglementare contabil nu conține un standard separat care tratează impozitul pe venit așa cum există pentru entitățile ce țin contabilitatea și întocmesc situații financiare conform IFRS: IAS 12 “Impozitul pe profit”, care poate provoca diverse tratamente contabile și dificultăți pentru entitățile autohtone.

10. Utilizarea unui singur concept de impozit pe venit pentru toate categoriile de impozite aplicate atât pe profitul entităților, cât și pe venitul entităților și persoanelor fizice, generează dificultăți pentru înțelegerea și aplicarea corectă a regimurilor de impozitare.

11. Diversitatea conceptelor aplicate în cadrul normativ fiscal și cel contabil, ce necesită o uniformizare la nivel național.

12. Lipsa în cadrul reglementărilor contabile naționale (Legea contabilității și raportării financiare și SNC) a prevederilor cu privire la dezvăluirea informațiilor în Nota explicativă cu privire la elementele contabile privind impozitul pe venit: datoria privind impozitul pe venit, creanța privind impozitul pe venit; mențiunea regimului fiscal aplicat cu privire la impozitul pe venit; aplicarea vacanței fiscale.

13. Diferențele dintre recunoașterea veniturilor și cheltuielilor în contabilitatea financiară și ajustarea acestora conform reglementărilor fiscale în scopul determinării impozitului pe venit conform regimului fiscal general, determină o majorare a cheltuielilor privind impozitul pe venit la nivel de entitate și o creștere a veniturilor bugetare.

14. În baza cercetării s-a constatat că integrarea instrumentelor moderne de analiză econometrică în procesul de raportare poate îmbunătăți semnificativ acuratețea, coerența și caracterul predictiv al datelor fiscale, sprijinind astfel raționalizarea și perfecționarea contabilității.

15. Impozitul pe venit pentru SÎMM reglementat de Codul Fiscal se bazează pe clasificarea entităților din Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, care diferă ca mărimi de indicatori pentru clasificarea entităților conform Legii contabilității și raportării financiare. Sub aspectul organizării impozitării SÎMM, cadrul normativ fiscal prevede o simplificare atât ca tratament cât și ca declarare fiscală (versus regimul general), iar cadrul normativ contabil stabilește aplicarea SNC și o simplificare doar pentru raportarea financiară. Reglementarea fiscală preia veniturile recunoscute în contabilitatea financiară în scopul determinării impozitului pe venit pentru SÎMM.

16. Cercetarea a evidențiat că formele alternative de activitate economică desfășurate de persoane fizice: întreprinzători individuali, regim de activitate independentă, activități profesionale dispun reglementări contabile separate prin Indicații metodice și de regimuri fiscale conturate separat, ce necesită cunoașterea specificului pentru fiecare activitate dar și a modului corect de aplicare.

17. Contabilitatea reprezintă sursa de date pentru stabilirea și raportarea impozitului pe venit pentru toate categoriile de entități și persoane fizice, asigurând suportul informațional în cadrul entității pentru management, utilizatorii de informații prin indicatorii situațiilor financiare pentru luarea deciziilor cât și administrațiile fiscale prin declarațiile fiscale ale raportării impozitului pe venit și stabilirii veniturilor bugetare la nivel național. Deci, sistemul informațional fiscal se bazează pe informațiile furnizate de contabilitate. La fel, cert este faptul că informațiile contabile influențează semnificativ calitatea raportărilor fiscale cu privire la impozitul pe venit.

Problemele științifice importante, soluționate în teză, se concretizează în contribuții proprii de identificare a incertitudinilor și propunerea de metodologii aferente aplicării pentru soluționarea problematicilor contabilității impozitului pe venit din perspectiva științifică, metodologică și aplicativă, fapt care conduce la abordarea provocărilor specifice și diferențelor contabile conform

SNC și IFRS pentru înregistrarea și raportarea impozitului pe venit pentru entități și persoane fizice ce desfășoară activitate de întreprinzător, activități profesionale, activități independente, cu scopul de a facilita aplicarea reglementării fiscale și a standardelor contabile, asigurând interconexiunea dintre raportarea financiară și raportarea fiscală.

Sinteza cercetărilor realizate contribuie la formularea următoarelor recomandări:

1. În baza constatărilor din cadrul cercetării realizate se argumentează propunerea de utilizare a conceptelor de definire în cadrul aplicării impozitului pe venit în funcție de baza de aplicare:

- a) Impozit pe profit – pentru entitățile ce aplică regimul fiscal general de impozitare și pentru persoane fizice ce desfășoară activități de întreprinzător și profesionale, la care baza de calcul a impozitului pornește de la profitul (pierdere) contabil ajustată în scopuri fiscale;
- b) Impozit pe venit – pentru entitățile din sectorul IMM și persoane fizice.
- c) Profit impozabil (pierdere fiscală) – prin înlocuirea conceptelor actuale de venit impozabil (pierdere fiscală) pentru regimul fiscal general.
- d) Aplicarea definițiilor din contabilitate cu referire la principiile contabile fără o definire suplimentară în scop fiscal, ceea ce generează doar confuzii în aplicare (contabilitatea de angajamente).

2. În contextul ajustării cadrului normativ fiscal aferent impozitului pe venit aplicarea principiilor de echitate, eficiență și simplitate stabilite la nivelul UE și menținerea unui sistem simplu pentru a reduce costurile de conformare și încurajarea investițiilor în creșterea economică.

3. Prezentarea responsabilității sociale a profesiei contabile în domeniul fiscal și integrarea fiscalității în responsabilitatea socială cu privire la consultarea și aplicarea impozitului pe venit.

4. Dezvoltarea Politicilor contabile ale entității prin includerea regimului fiscal aplicat pentru impozitul pe venit (existența mai multor regimuri fiscale), iar în condițiile când legislația fiscală prevede, iar entitatea decide să aplice se va menționa aplicarea vacanței fiscale.

5. Prezentarea algoritmului de contabilizare a impozitului pe venit în condițiile aplicării vacanței fiscale de către entități.

6. Completarea cadrului normativ contabil național: Legea contabilității și raportării financiare, SNC “Creanțe și investiții financiare” și SNC “Capital propriu și datorii” cu privire la necesitatea dezvăluirii în Nota explicativă a situațiilor financiare a informației cu privire la impozitul pe venit, pentru informații nonfinanciare: mențiunea regimului fiscal aplicat, a vacanței fiscale aplicate în anul de raportare (preluat din Politicile contabile), pentru informații financiare prezentarea valorii creanței curente privind impozitul pe venit, datoriei curente privind impozitul pe venit, iar în condițiile aplicării vacanței fiscale a datoriei preliminate pe termen lung și curente ceea ce va contribui la creșterea responsabilității sociale pentru domeniul contabil și fiscal privind importanța și valorificarea informației privind impozitul pe venit.

7. Ajustarea conformității de clasificare a întreprinderilor mici și mijlocii atât ca indicatori cât și ca mărimi din cadrele normative: Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (utilizată în Codul Fiscal pentru impozitarea SÎMM) și Legea contabilității și raportării financiare. Evidențierea aplicării regimului fiscal special pentru SÎMM adaptat, și lipsa unui cadru normativ contabil pentru organizarea contabilității în aceste entități, fundamentează necesitatea elaborării unui cadru contabil simplificat, cu cerințe ajustate specificului IMM, precum cel internațional IFRS for SMEs, care să permită organizarea contabilității accesibilă, precum și o conectare eficientă între indicatorii contabili și cei fiscali privind impozitul pe venit.

8. Necesitatea unei educații contabile cu privire la documentarea faptelor economice, evidența veniturilor și cheltuielilor în condițiile aplicării contabilității de casă pentru persoane fizice ce desfășoară activități de întreprinzător, activități independente, activități profesionale și a educației fiscale în contextul determinării și raportării digitalizate a impozitului pe venit.

Limitele cercetării. Prezenta cercetare are anumite limite determinate complexitatea interdisciplinară a domeniului cercetat și de tratamentul contabil și fiscal al datelor cu privire la impozitul pe venit. Autorul a întâmpinat anumite limite pentru accesul la conținutul declarațiilor cu privire la impozitul pe venit generalizate fiind consultate doar la nivel de entitate pe un eșantion nesemnificativ, ce poate afecta granularitatea analizei în scopul stabilirii strategiilor fiscale. O

cercetare bazată pe un cadru normativ existent la un moment dat poate deveni parțial irelevantă pe termen mediu și lung. Prin urmare, concluziile sunt valabile pentru o perioadă de timp, fiind necesare actualizări periodice. În ciuda eforturilor de armonizare, contabilitatea (axată pe imaginea fidelă și profit real) și fiscalitatea (orientată spre colectarea veniturilor bugetare) funcționează pe baze conceptuale distincte, iar cercetarea se limitează la a descrie și a analiza aceste diferențe, fără a putea oferi o unificare totală a celor două sisteme.

Direcții viitoare ale cercetării. Conform limitelor identificate, sunt stabilite următoarele direcții viitoare de cercetare cu privire la contabilitate și raportarea impozitului pe venit: cercetarea impozitului pe venit după ajustarea cadrului normativ fiscal al RM la cel al Uniunii Europene; cercetarea contabilității și raportării impozitului pe venit pentru agenții economici rezidenți ai zonelor economice libere, instituțiile de învățământ publice și private, organizațiile necomerciale, întreprinderile create de societățile orbilor, surzilor și invalizilor, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile sindicale și patronale, organizațiile internaționale și personalul acestora;.

Datorită faptului că domeniul de cercetare este foarte vast și dinamic, surprinzând o întrepătrundere în cadrul cercetării interdisciplinare, lucrarea de față este un punct de continuare pentru cercetările ulterioare a impozitului pe venit.

BIBLIOGRAFIE

1. Annual Report on Taxation 2025. In: European Commission. 2025, June 23. Disponibil: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/economic-analysis/annual-report-taxation_en.
2. BAJAN, Maia și Liliana LAZARI. Relația dintre contabilitate și fiscalitate: conectare și deconectare. In: *International Scientific Conference on Accounting – ISCA 2020: Conferința Științifică Internațională*, 2-3 Aprilie 2020. Chișinău, 2020, pp. 30-35. ISBN 978-9975-75-989-2. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/Culegeri_conferinta_aprilie_2020F.pdf
3. BELNAP Andrew; Jeffrey L. HOOPES and Jaron H. WILDE. Who really matters in corporate tax?. *Journal of Accounting and Economics*. 2024, Volume 77, Issue 1, February, 101609. Disponibil: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0165410123000332>
4. BRÎNZILA, Liuba. Aspecte problematice în contabilitatea impozitului pe profit. In: *25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic*. Chișinău, Republica Moldova, 2016, vol. 4, pp. 116-120. ISBN 978-9975-75-834-5. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/61709 [accesat 2024-09-02].
5. BUCUR, V. și A. GRAUR. *Contabilitatea impozitelor: teorie și practică*. Manual. Chișinău, ASEM, 2016. 618 p. ISBN 978-9975-75-830-7
6. Business Taxation for the 21st Century. 29. Communication from the commission to the european parliament and the council empty. In: European Commission. 2021. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0251&from=EN>
7. CERNUȘCA, Lucian. Abordări teoretice și practice privind contabilizarea datoriilor și creanțelor de impozit amânat – partea I. In: *Expertiza și auditul afacerilor*. 2017, nr.32-33, 22.08-04.09.2017. Disponibil: <https://www.ceccarbusinessmagazine.ro/abordari-teoretice-si-practice-privind-contabilizarea-datoriilor-si-creantelor-de-impozit-amanat-partea-i-a2428/>
8. Codul Fiscal al Republicii Moldova. In: *LEGIS*. 2022. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133844&lang=ro#.
9. Codul Fiscal al României. In: *ANAF*. 2023. Disponibil: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/Cod_fiscal_norme_2023.htm
10. Conceptul de modernizare a Codului Fiscal. Document strategic ce vizează armonizarea cadrului legislativ național la prevederile directivelor Uniunii Europene și perfecționarea cadrului legislativ existent în perioada 2023-2026. In: *Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova*. 2023. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-conceptului-de-modernizare-codului-fiscal>

11. Corporate Tax, Digitalization and Globalization. In: *World Economic Forum*. 2019. Disponibil: <https://www.weforum.org/publications/corporate-tax-digitalization-and-globalization/>
12. Digital Taxation around the World. In: *TAX FOUNDATION*. 2024. Disponibil: <https://taxfoundation.org/research/all/global/digital-taxation/>
13. Digital taxation. In: *Council of the European Union*. Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/digital-taxation/>
14. GRAUR, A., HAREA, R. Modernizarea sistemelor de impozitare în condițiile actuale: factori și tendințe. In: *Conferința științifică internațională de contabilitate, ISCA 2022*, 1-2 aprilie 2022. Chișinău: ASEM, 2022, pp. 44-53. ISBN 978-9975-155-92-2 https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/ISCA2022_CZU_DOI.pdf [accesat 2024-01-10].
15. LAZARI, Liliana and **Roman VIERU**. Accounting Treatment of tax on income according to NAS and IFRS. *Analele Universității Ovidius. Seria Științe Economice*. 2023, nr. 2, pp. 733-739. ISSN 2393-3127, ISSN-L 2393-3119. Disponibil: <https://stec.univ-ovidius.ro/html/anale/ENG/wp-content/uploads/2024/02/17-3.pdf> [accesat 2024-01-21].
16. LAZARI, Liliana and **Roman VIERU**. Income tax: the relationship between accounting and taxation. *Eastern European Journal of Regional Studies*. 2023, vol. 10, no. 2, pp. 192-203. ISSN 2537-6179, ISSN 1857-436X. Disponibil: https://csei.ase.md/journal/files/issue_92/EEJRS_Issue_9.2_final.pdf [accesat 2024-07-03].
17. LAZARI, Liliana și **Roman VIERU**. Link between financial and tax reporting of income tax on entrepreneurial activity. *Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu. Seria Economie*. 2024, nr. 3, pp. 54-62. ISSN 2344-3685, ISSN-L 1844-7007. Disponibil: https://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2024-03/05_Lazari.pdf; <https://www.utgjiu.ro/revista/?page=anterioare> [accesat 2025-03-03].
18. NEDERIȚA, A. Corespondența conturilor privind contabilitatea cheltuielilor. *Contabilitate și Audit*. 2018, nr. 7. ISSN 1813-4408. Disponibil: <https://contabilitate.md/ro/archive/2018/> [accesat 2025-01-23].
19. NEDERIȚA, A. Corespondența conturilor privind contabilitatea datoriilor curente. *Contabilitate și Audit*. 2017, nr. 10-12. ISSN 1813-4408. Disponibil: <https://contabilitate.md/ro/archive/2017/> [accesat 2025-04-23].
20. PRISĂCARU, Ion; Galina ȘPAC; Petru GRICIUC et al. *Enciclopedia plătitorului de impozite: (Codul fiscal în redacția existentă pînă la 31.12.2009 și la situația 01.01.2010) = Энциклопедия налогоплательщика: (Налоговый кодекс в редакции, действующей до 31.12.2009 года и по состоянию на 01.01.2010 года)*. Chișinău, 2010 (Biblioteca revistei „Fin-Consultant”, ISSN 1857-0216).
21. **VIERU, Roman** și Liliana LAZARI. Aspecte ale impozitului pe venit al subiecților ce desfășoară activități independente. In: *International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2024*, Chisinau, Moldova, 5-6 aprilie, 2024. Chișinău: ASEM, 2024, pp. 182-187. ISBN 978-9975-167-61-1. Disponibil: <https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/3466>; https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2024.pdf [accesat 2024-04-22].
22. **VIERU, Roman** și Liliana LAZARI. Determinarea și contabilitatea impozitului pe venit al entităților subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii. In: *International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2024*, Chisinau, Moldova, 4-5 aprilie, 2023. Chișinău: ASEM, 2023, pp. 73-81. ISBN 978-9975-167-00-0 (PDF). Disponibil: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8227307>;
23. **VIERU, Roman**. Noi tendințe privind impozitarea diferențiată a veniturilor persoanelor fizice vizavi de impozitarea uniformă. *IN-EXTENSO. Științe Economice*. 2020, vol. 1, nr. 7, pp. 195-203. ISSN 2360-0675, ISSN-L 2360-0675.

LISTA PUBLICAȚIILOR ȘTIINȚIFICE ALE AUTORULUI LA TEMA TEZEI

2.1. în reviste din alte baze de date acceptate de către ANACEC

1. **VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. Difficulties of the imposition mechanism of wealth tax.** In: *European Journal of Accounting, Finance&Business*, Suceava, România, 2020, october, Issue 24, 0,82 c.a. ISSN-L: 2344 - 102X. Indexări în baze de date: Research Papers in Economics – RePEc, Directory of Research Journals Indexing – DRJI, Open Academic Journals Index – OAJI, ERIH PLUS, Index Copernicus. Disponibil: <http://www.accounting-management.ro/index.php?pag=showcontent&issue=24&year=2020>

2. **VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. Reporting of income taxes of individuals in the Republic of Moldova.** In: *American International Journal of Business Management*, Volum 4: No 11 (November 2021), p. 66-75, 0,85 c.a. E-ISSN: 2379-106X. Indexări în baze de date: Google Scholar, Cornell University Library - arXiv.org, ISSUU, ResearchGate, Directory of open access Journals – DOAJ, EBSCO Host, Cabell's Directories, ANED-DDL, Open J-Gate, Index Copernicus. Disponibil: <https://www.aijbm.com/wp-content/uploads/2021/11/E4116675.pdf>

3. **VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. The evolution and the accounting of the corporate income tax in the Republic of Moldova.** In: *Ecoforum Journal*, Suceava, România. Vol 11, No 1 (27), 2022, 0,63 c.a. ISSN: 2344-2174. Indexări în baze de date: Research Papers in Economics – RePEc, ERIHPLUS, Central and Eastern European Online Library, ULRICHSWEB Global Serials Directory, BASE, Directory of Research Journals Indexing – DRJI, Open Academic Journals Index – OAJI, ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft, J-Gate, Research Bible, ResearchGate, AcademicKeys, I2OR – International Institute of Organized Research, IIFS – International Impact Factor Services, Together we reach the Goal, TEI, CiteFactor, SIS. Disponibil: <http://www.ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/view/1340/796>

4. **LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. Accounting Treatment of tax on income according to NAS and IFRS.** In: *Analele Universității Ovidius, seria Științe Economice*, Constanța, România. Partea a II, 2023, pp. 733-739, 0,50 c.a. ISSN 2393-3127 (Online)-ISSN 2393-3119 (CD-ROM)- ISSN-L 2393-3119. Categoria B+. Indexată în baze de date: EBSCO host, Cabell's Directories, RePEc, DOAJ, ULRICHS WEB, J- GATE, ERIH PLUS, INDEX COPERNICUS, Scientific Indexing Services, INFOBASE INDEX, IBI Factor, ResearchBib, Directory Research Journals Indexing. Disponibil: <https://stec.univ-ovidius.ro/html/anale/ENG/wp-content/uploads/2024/02/17-3.pdf>

5. **LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. Link between financial and tax reporting of income tax on entrepreneurial activity.** In: *Analele Universității "Constantin Brâncuși" din Târgu-Jiu, Seria Economie*. Revistă Științifică, Nr. 03, 2024, p. 54-62. 0,63 c.a. ISSN 2344-3685, ISSN-L 1844-7007. Open Access Journal, indexată în următoarele baze de date: ERIH PLUS, IDEAS, Genamics JournalSeek Database, EconPapers, EBSCO, Cabell's, SCIOPI, DOAJ, REPEC, EconBiz, YORK UNIVESITY, GLOABAL IMPACT FACTOR, SOCIONET, Directory of Research Journals Indexing, Electronic Journals Index (SJSU), Universidad Nacional Autónoma de Mexico, Mexic University of Ottawa Library, Ontario, Canada, University of the West Library, Rosemead, California, U.S.A. Disponibil: https://www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2024-03/05_Lazari.pdf

2.2. în reviste din Registrul Național al revistelor de profil

6. **LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. Tax on income obtained from cryptocurrency transactions.** In: *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development*, Revistă Științifică, 2023, Volume 10, Issue 1(19)/2023, p. 112 – 123. 0,86 c.a. ISSN 2345-1424, E-ISSN 2345-1483, Category B. Indexări în baze de date: IBN, Jifactor, Research Bible, Google Scholar, ASI, EZB, Econbiz, G.I.F., WorldCat, ISI, DIIF, ZDB, ERIH PLUS, ISIFI, CiteFactor, IIFS. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/112-123_0.pdf

7. **LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. Income tax: the relationship between accounting and taxation.** In: *Eastern European Journal of Regional Studies*, Revistă Științifică, 2023, Volume 9, Issue 2, December 2023, p. 192-203. 0,78 c.a. ISSN: 2537-6179 ISSN: 1857-436X. Category B. Indexări în baze de date: DOAJ, CEEOL, RePEc, OAJ.net, ICI World of Journals, CiteFactor. Disponibil: https://csei.ase.md/journal/files/issue_92/EEJRS_Issue_9.2_final.pdf

2.3. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

8. VIERU, Roman. **Impozitul pe venit în Republica Moldova: evoluție și aplicare.** In: *IN-EXTENSO*, Tom 1. Științe Economice, Nr. 6/2019, Alba Iulia, România, 2019, pp. 119-126. 0,58 c.a. ISSN 2360 – 0675, ISSN-L 2360 – 0675

9. VIERU, Roman. **Noi tendințe privind impozitarea diferențiată a veniturilor persoanelor fizice vizavi de impozitarea uniformă.** In: *IN-EXTENSO*, Tom 1. Științe Economice, Nr. 7/2020, Alba Iulia, România, 2020, pp. 195-203. 0,76 c.a. ISSN 2360 – 0675, ISSN-L 2360 – 0675.

3.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

10. LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. **Tratamentul contabil și fiscal al amortizării mijloacelor fixe.** In: *Provocările contabilității în viziunea tinerilor cercetători, International Scientific Student Conference*, 15 martie 2018, Chișinău 2018, p. 14-22, 0,53 c.a. ISBN 978-9975-75-923-6. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_15.03.18.pdf

11. LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. **Abordări conceptuale și evoluția impozitului pe venit.** In: *Provocările contabilității în viziunea tinerilor cercetători, Conferința Științifică Internațională*, 15 martie 2019, Chișinău 2019, p. 23-29, 0,56 c.a. ISBN 978-9975-75-950-2. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_15.03.19.pdf

12. VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. **Aspectele fiscale privind impozitul pe veniturile persoanei fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător.** In: *International Scientific Conference on Accounting – ISCA 2020, Conferința Științifică Internațională*, 2-3 Aprilie 2020, Chișinău, 2020, p. 240 - 247, 0,50 c.a. ISBN 978-9975-75-989-2. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/Culegeri_conferinta_aprilie_2020F.pdf

13. VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. **Fiscal aspects regarding the income tax from professional and independent activity.** În: *Development through research and innovation - 2020, International Scientific Conference*, Chișinău, August 28th, 2020, p. 166-175, 0,80 c.a. Chișinău 2021. ISBN 978-9975-155-03-8 (PDF). Disponibil: <https://ase.md/wp-content/uploads/2021/04/Conference-Proceedings-28-AUGUST-2020.pdf>

14. VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. **Determinarea și contabilitatea impozitului pe venit al entităților subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii.** In: *International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2023, Conferința Științifică Internațională*, 6-7 aprilie 2023, Chisinau, 2023, p. 73-81, 0,68 c.a. ISBN 978-9975-155-92-2 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8227307> Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2023.pdf

15. VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. **Aspecte ale impozitului pe venit al subiecților ce desfășoară activități independente.** In: *International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2024, Conferința Științifică Internațională*, 5-6 aprilie 2024, Chisinau, 2024, p. 182-187, 0,46 c.a. ISBN 978-9975-167-61-1 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2024> Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2024.pdf

16. VIERU, Roman, LAZARI, Liliana. **Aspecte ale impozitului pe venit al subiecților ce desfășoară activități independente.** In: *International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2025, Conferința Științifică Internațională*, 4-5 aprilie 2025, Chisinau, 2025, p. 158-164, 0,62 c.a. ISBN 978-9975-168-34-2 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2025>. DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2025.20> Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2025.pdf

3.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

17. LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. **Quantitative analysis of scientific publications on income tax in the Republic of Moldova: taxation and accounting.** In: *VIII International scientific and practical conference «Accounting, Analysis, Audit, Taxation, and Financial Monitoring in the Context of Globalization Changes»*, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, December 08, 2022. p. 92-95, ISBN 978-966-926-426-8, 0,20 c.a. Disponibil: https://oef.kneu.edu.ua/ua/news_oef/konfe_2022/

18. LAZARI, Liliana, VIERU, Roman. **Conceptual delimitations regarding income tax: accounting and taxation.** In: *The Current State and Development Perspectives of Science and Technologies during the Fourth Industrial Revolution*, International Scientific-Practical Conference, Dedicated to the 101st anniversary of the National Leader Heydar Aliyev, May 6-7, 2024, Ganja Azerbaijan Technological University, Azerbaijan. MATERGALLARI, II HĠSSƏ, pp. 369-371, 0,21 c.a. Disponibil: <https://atu.edu.az/storage/konfrans/3271717441087.pdf>

ADNOTARE

VIERU Roman, „PROBLEMATICI ALE CONTABILITĂȚII ȘI RAPORTĂRII IMPOZITULUI PE VENIT”, Teză de doctor în științe economice, Chișinău, 2025

Structura tezei: adnotare, introducere, trei capitole, concluzii și recomandări, bibliografie din 327 de titluri, 30 anexe, 151 pagini text de bază, 24 tabele, 24 figuri. Rezultatele obținute sunt publicate în 18 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: impozit pe venit, cadrul normativ contabil, cadrul normativ fiscal, contabilitate, raportare financiară, SNC, IFRS, declarații fiscale, entitate, regim fiscal, politici contabile, impozit curent, impozit amânat, profit (pierdere) până la impozitare, profit impozabil (pierdere fiscală).

Domeniul de studiu: contabilitate.

Scopul cercetării constă în cercetarea problematicilor contabilității și raportării impozitului pe venit în Republica Moldova, prin examinarea relației dintre reglementările și practicile contabile și cele fiscale, cu identificarea disfuncționalităților și formularea unor direcții de armonizare, convergență și soluții în scopul creșterii transparenței financiare cu privire la impozitul pe venit.

Obiectivele cercetării: s-a urmărit stabilirea rolului impozitului pe venit în activitatea economică a entităților, în cadrul veniturilor bugetare și PIB; analiza detaliată a conceptelor specifice impozitului pe venit prin interconexiunea domeniilor contabilitate - fiscalitate; analiza cadrului normativ fiscal actual cu privire la impozitul pe venit din RM și cel al politicilor fiscale cu privire la impozitul pe venit în UE; identificarea cerințelor pentru stabilirea regimului fiscal necesar de aplicat și a tratamentelor contabile aferente impozitului pe venit; examinarea efectelor asupra organizării contabilității și întocmirii raportării financiare și declarației fiscale a impozitului pe venit în particular, și asupra entității în general în funcție de modul de organizare al contabilității, de regimul fiscal aplicat; stabilirea influenței impozitului pe venit asupra performanței financiare.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute constă în argumentarea soluțiilor aferente problematicii contabilității și raportării impozitului pe venit atât pentru entitățile care aplică regimul fiscal general de impozitare cât și pentru entitățile SÎMM, dar și pentru persoanele ce desfășoară activități independente și activități profesionale, care sunt în creștere pentru Republica Moldova.

Rezultatele științifice obținute rezidă în fundamentarea științifică a conceptelor de bază aferente impozitului pe venit pentru unificare în cadrul normativ fiscal cu cel contabil, prezentarea sub aspect metodologic a algoritmului de contabilizare și raportare financiară a impozitului pe venit în condițiile aplicării vacanței fiscale, argumentarea necesității completării cadrului normativ contabil național cu privire la necesitatea dezvoltării în Nota explicativă la situațiile financiare a informației nonfinanciare și financiare cu privire la impozitul pe venit, argumentarea impactului ajustărilor de venituri și cheltuieli în scop fiscal asupra performanței financiare a entității.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă constă în elaborarea unui cadru conceptual integrat al relației contabilitate-fiscalitate cu privire la impozitul pe venit. Cercetarea aprofundează modul în care contabilitatea și fiscalitatea interacționează și influențează performanța entităților, cu accent pe specificul diferitelor regimuri fiscale aferente impozitului pe venit. Valoarea aplicativă se reflectă în propunerile de armonizare a cadrului contabil și fiscal aferent impozitului pe venit, dar și de aplicare de către entități a metodologiei contabile în condițiile vacanței fiscale, de dezvoltare a informațiilor aferente impozitului pe venit. Modelele OLS și Alfa utilizate ca instrumente de investigare a relațiilor dintre impozitul pe venit și ceilalți indicatori bugetari relevanți au cuantificat impactul impozitelor pe venit asupra veniturilor bugetare totale și asupra componentelor structurale ale acestora.

Implementarea rezultatelor științifice elaborate în teză, s-au validat prin aplicarea în practica unor entități din Republica Moldova, confirmând relevanța și valoarea aplicativă a cercetării. La fel, rezultatele cercetării științifice pot fi utilizate de către autoritățile de reglementare în domeniul fiscal și contabil pentru modernizarea și armonizarea cadrului normativ fiscal și contabil, la fel și pentru integrarea în procesul didactic și de formare profesională din instituțiile cu profil economic.

ANNOTATION

VIERU Roman, „ISSUES REGARDING ACCOUNTING AND REPORTING OF INCOME TAX”, PhD thesis in economics, Chisinau, 2025

Structure of the thesis: annotation (Romanian, English, Russian), introduction, three chapters, conclusions and recommendations, bibliography of 327 titles, 30 appendices, 151 basic text pages, 24 tables and 24 figures.

The obtained research results are published in 18 scientific papers.

Keywords: income tax, accounting regulatory framework, tax regulatory framework, accounting, financial reporting, SNC, IFRS, tax returns, entity, tax regime, accounting policies, current tax, deferred tax, profit (loss) before taxation, taxable profit (tax loss).

Field of study: Accounting

The aim of the thesis consists in researching the issues of accounting and income tax reporting in the Republic of Moldova, by examining the relationship between accounting and tax regulations and practices, identifying dysfunctions problems and formulating directions of harmonization, convergence and solutions in order to increase financial transparency regarding income tax.

Research objectives: the aim was to establish the role of income tax in the economic activity of entities, within budget revenues and GDP; detailed analysis of the specific concepts of income tax through the interconnection of the accounting - taxation fields; analysis of the current fiscal regulatory framework on income tax in the Republic of Moldova and fiscal policies on income tax in the EU; identification of the requirements for establishing the necessary tax regime to be applied and the accounting treatments related to income tax; examining the effects on the organization of accounting and the preparation of financial reporting and income tax return in particular, and on the entity in general depending on the way accounting is organized, the tax regime applied; determining the influence of income tax on financial performance.

Scientific novelty and originality consist in substantiation solutions related to the accounting and income tax reporting issues for both entities applying the general tax regime and entities applying the Small and Medium-sized Enterprises (SMEs), as well as for individuals conducting independent activities and professional activities, which are growing in the Republic of Moldova.

The scientific results obtained that contribute to the solution of an important scientific problem lies in the scientific substantiation of the basic concepts related to income tax for unification in the fiscal regulatory framework with the accounting one, the methodological presentation of the algorithm for accounting and financial reporting of income tax under the conditions of the application of the tax holiday, the argumentation of the need to complete the national accounting regulatory framework regarding the need to disclose in the Explanatory Note to the financial statements the non-financial information and on income tax, arguing the impact of income and expense adjustments for tax purposes on the entity's financial performance.

The theoretical significance and the applied of the research consists in the elaboration of an integrated conceptual framework of the accounting-tax relationship regarding income tax. The research delves into how accounting and taxation interact and influence the performance of entities, with a focus on the specifics of the different income tax regimes. The applicative value is reflected in the proposals for the harmonization of the accounting and fiscal framework related to income tax, but also for the application by entities of the accounting methodology under the conditions of the tax holiday, for the disclosure of information related to income tax. The OLS and Alfa models used as tools to investigate the relationships between income tax and other relevant budgetary indicators quantified the impact of income taxes on total budget revenues and their structural components.

Implementation of scientific results elaborated in the thesis, were validated by applying in practice to entities in the Republic of Moldova, confirming the relevance and applicative value of the research. Likewise, the results of scientific research can be used by regulatory authorities in the tax and accounting field for the modernization and harmonization of the fiscal and accounting regulatory framework, as well as for integration into the teaching and professional training process of institutions with an economic profile.

АННОТАЦИЯ

ВИЕРУ Роман, «ПРОБЛЕМЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ ПОДОХОДНОГО НАЛОГА », кандидатская диссертация по экономике, Кишинев, 2025 г.

Структура диссертации: аннотация (румынский, английский, русский), введение, три главы, выводы и рекомендации, библиография из 327 наименований, 30 приложений, 151 страниц основного текста, 24 таблиц и 24 рисунков.

Полученные результаты исследований опубликованы в 18 научных работах.

Ключевые слова: налог на прибыль, нормативная база бухгалтерского учета, налоговая нормативная база, бухгалтерский учет, финансовая отчетность, НСБУ, МСФО, налоговые декларации, организация, налоговый режим, учетная политика, текущий налог, отложенный налог, прибыль (убыток) до налогообложения, налогооблагаемая прибыль (налоговый убыток).

Направление обучения: Бухгалтерский учет

Цель диссертации заключается в исследовании вопросов бухгалтерского учета и отчетности по налогу на прибыль в Республике Молдова путем изучения взаимосвязи между бухгалтерским учетом и налоговыми правилами и практикой, выявления дисфункций и формулирования направлений гармонизации, сближения и решений с целью повышения финансовой прозрачности в отношении налога на прибыль.

Научно-исследовательские цели: установление роли налога на прибыль в хозяйственной деятельности субъектов, в доходах бюджета и ВВП; детальный анализ специфических понятий налога на прибыль через взаимосвязь сфер бухгалтерского учета и налогообложения; анализ текущей нормативно-налоговой базы по налогу на прибыль в Республике Молдова и фискальной политики по налогу на прибыль в ЕС; определение требований для установления необходимого налогового режима, который должен применяться, и порядка ведения бухгалтерского учета, связанного с налогом на прибыль; изучение влияния на организацию бухгалтерского учета и составление финансовой отчетности и декларации по налогу на прибыль в частности, а также на организацию в целом в зависимости от способа организации бухгалтерского учета, применяемого налогового режима; определение влияния налога на прибыль на финансовые результаты.

Новизна и научная оригинальность заключается в обосновании решений, связанных с вопросом бухгалтерской отчетности и отчетности по налогу на прибыль как для субъектов, применяющих общий налоговый режим, так и для субъектов малого и среднего бизнеса, а также для самозанятых и профессиональной деятельности, которые растут в Республике Молдова.

Полученные научные результаты, способствующие решению важной научной проблемы заключаются в научном обосновании основных понятий, связанных с налогом на прибыль, для унификации в налогово-бюджетной нормативно-правовой базе с бухгалтерской, в методологическом изложении алгоритма ведения бухгалтерского учета и финансовой отчетности по налогу на прибыль в условиях применения налоговых каникул, в аргументации необходимости доработки нормативно-правовой базы национального бухгалтерского учета в части необходимости раскрытия в пояснительной записке к финансовой отчетности нефинансовой информации и по налогу на прибыль, аргументируя влияние корректировок доходов и расходов для целей налогообложения на финансовые результаты организации.

Теоретическая и практическая значимость работы заключается в разработке комплексной концептуальной основы бухгалтерско-налоговых отношений по налогу на прибыль. В исследовании подробно рассматривается вопрос о том, как бухгалтерский учет и налогообложение взаимодействуют и влияют на результаты деятельности организаций, с акцентом на специфику различных режимов подоходного налога. Прикладное значение отражено в предложениях по гармонизации учетной и налоговой основы, связанной с налогом на прибыль, а также по применению субъектами методологии бухгалтерского учета в условиях налоговых каникул, для раскрытия информации, связанной с налогом на прибыль. Модели МНК и «Альфа», используемые в качестве инструментов для исследования взаимосвязи налога на прибыль и других актуальных бюджетных показателей, позволили количественно оценить влияние налогов на прибыль на совокупные доходы бюджета и их структурные составляющие.

Внедрение научных результатов разработанных в диссертации, были обоснованы путем применения на практике к субъектам в Республике Молдова. Аналогичным образом, результаты научных исследований могут быть использованы регулирующими органами в налоговой и бухгалтерской сферах для модернизации и гармонизации налоговой и бухгалтерской нормативно-правовой базы, а также для интеграции в учебный и профессиональный процесс подготовки учебных заведений экономического профиля.

ROMAN VIERU

PROBLEMATICI ALE CONTABILITĂȚII ȘI RAPORTĂRII IMPOZITULUI PE VENIT

Specialitatea științifică : 522.02 – CONTABILITATE; AUDIT; ANALIZĂ ECONOMICĂ

Rezumatul tezei de doctor în științe economice

Aprobat spre tipar: 11.09.2025

Formatul hârtiei A4, Hârtie offset.

Tipar offset.

Tiraj 20 ex.

Coli de tipar.: 2,24

Serviciul Editorial-Poligrafic al Academiei de Studii Economice din
Moldova mun. Chișinău, MD-2005, str. Gr. Bănulescu-Bodoni, 61
tel.: 022 402 936